

5000

**การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด
ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร**

นางปัทมา หินชุย

**การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2551

**The Utilization of Home and School Newsletters to Develop
Economical Behaviors of Preschool Children at Anuban
Wat Phaikiaw School in Bangkok**

Mrs. Panya Hinsui

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2008**

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรม
การประหยัคของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว
กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางปัญญา หินซุย
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรคาล

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรคาล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินคานูรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด
ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร
ผู้ศึกษา นางปัญญา หินซุย ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็ก
ปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน และ (2) ศึกษาความ
คิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 28 คน ที่ศึกษาอยู่ในชั้น
อนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว ได้มาจากการสุ่มแบบ
กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการ
ประหยัดของเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า (1) เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมี
พฤติกรรมการประหยัดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 และ (2) ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน พฤติกรรมการประหยัด เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรคาล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำดูแล และติดตามการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น
จนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ศานติ กาญจนโรจน์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในด้าน
คอมพิวเตอร์ ขอขอบพระคุณ นายเกษม กาญจนโรจน์ ผู้ให้ทุนการศึกษา สนับสนุน และเป็น
กำลังใจด้วยดีตลอดมาจนงานนี้ประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณลูก นายอิทธิพล แสงน้อย
เพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุน
ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเสมอมา

ปัญญา หินซุย

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานในการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครอง จัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน.....	38
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน.....	43
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
สรุปการวิจัย.....	47
อภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะ	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	54
ภาคผนวก.....	59
ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	60
ข สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน.....	62
ค คู่มือแบบสังเกตพฤติกรรม.....	78
ประวัติผู้ศึกษา.....	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเภทและรูปแบบของสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์.....	21
ตารางที่ 3.1 เนื้อหาสาระในสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด ของเด็กปฐมวัย.....	35
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและ หลังการทดลอง.....	39
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ.....	40
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลองเป็นรายพฤติกรรม.....	41
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน.....	44
ตารางที่ 4.5 ปัญหาของผู้ปกครองจากการร่วมทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย.....	45
ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของผู้ปกครอง.....	46

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	18
ภาพที่ 2.2 การสื่อสารสองทาง	24
ภาพที่ 2.3 การสื่อสารทางเดียว	25
ภาพที่ 4.1 แผนภูมิกราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทดลอง	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องเริ่มกันตั้งแต่ระยะต้นของชีวิต ผลการศึกษาค้นคว้าและวิจัยจำนวนมากยืนยันตรงกันว่า ช่วงอายุแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงวิกฤตของชีวิตมนุษย์ การอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในระยะต้นของชีวิต มีอิทธิพลอย่างมากต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น การที่เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม บุคลิกภาพ และสังคมในทิศทางที่ถูกต้อง เป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาในขั้นต่อไป ได้อย่างมั่นคง หากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมในวัยต้นๆ ของชีวิต เด็กอาจมี ปัญหา ซึ่งยากที่จะแก้ไขได้ในอนาคต

เด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยทองของชีวิต เป็นวัยแห่งการวางรากฐานที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ การปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต เช่น การประหยัด จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำตั้งแต่ในช่วงปฐมวัย เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เด็กรู้สึกถึงความเป็นอิสระในความสามารถของตนเองที่จะปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รู้จักเลียนแบบผู้ใกล้ชิด และยอมรับค่านิยมของครอบครัว สนใจและอยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งของต่างๆ อย่างประหยัด โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นตักเตือน ควบคุม ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง (จิตตินันท์ เชชะคุปต์ 2537: 54) นอกจากนี้ เด็กปฐมวัยยังสอนง่าย จำง่าย หัดง่าย กว่าผู้ใหญ่ เข้าทำนองไม้อ่อนคิ่งง่าย ไม้แก่คัดยาก ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จะต้องรู้จักสอนเด็กให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น ควรปิดน้ำและสวิตซ์ไฟทุกครั้งหลังจากใช้งานเสร็จแล้วเพื่อลดการสูญเสียให้น้อยที่สุด ดังนั้น เราจะต้องร่วมมือร่วมใจรู้จักคุณค่าของการประหยัด เพื่อใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและให้ได้ประโยชน์มากที่สุด การประหยัดจึงเป็นการสร้างอนาคต เพื่อความสุขสบายในภายภาคหน้า การประหยัดเป็นบันไดแห่งความสุขในชีวิตบันปลาย ยิ่งรู้จักประหยัดตั้งแต่เด็ก โตขึ้นจะสบายมากขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 51-52)

การปลูกฝังคุณธรรมเรื่องการประหยัดสามารถส่งเสริมได้ด้วยการอบรมสั่งสอน และฝึกหัด ถ้าทุกฝ่ายประสานความคิด และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง นับแต่สถาบันครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนสถาบันสังคม (เฉลิม คำแก้ว 2530: 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว เนื่องจากเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การส่งเสริมให้เด็กมีความประหยัดทั้งต่อตนเองและครอบครัว ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ ความอบอุ่น การเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ความสม่ำเสมอในการฝึก และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องการประหยัดของเด็กเป็นสำคัญ (ประคินันท์ อุปรมัย 2530: 204)

โรงเรียนควรเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ซึ่งอาจเข้ามาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนหรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านก็ได้ ดังที่ มอริสัน (Morrison, 1978: 7 อ้างถึงใน นิติยา ประพศุทธิกิจ 2539: 264) กล่าวว่า “ถ้าหากพ่อแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมของการประหยัด และเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่ลูกในเรื่องของการประหยัด การปฏิสัมพันธ์กับลูกย่อมมีความหมายมากขึ้น อันจะส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางพัฒนาการของเด็ก สูงขึ้นตามไปด้วย และชีวิตประจำวันในครอบครัวจะมีความสมบูรณ์ไปด้วย” การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ปกครอง นอกจากจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กแล้ว ยังช่วยให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น เนื่องจากมีโอกาสได้ใช้ความสามารถพิเศษ หรือความสามารถเฉพาะตน ไวส์ (White, 1978: 7 อ้างถึงใน นิติยา ประพศุทธิกิจ 2539: 264) ศึกษาพบว่า การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กช่วง 3 ขวบแรก เป็นสิ่งสำคัญอย่างที่สุด เพราะเป็นช่วงที่เด็กพร้อมที่จะรับประสบการณ์ได้มากที่สุด

การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายรูปแบบ ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกับครูที่โรงเรียน และการอบรมสั่งสอนหรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน วิธีที่ผู้ปกครองส่วนมากใช้ คือ การพัฒนาเด็กที่บ้าน แต่ปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครอง รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรมให้กับผู้ปกครอง ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ใช้ได้ผล และเป็นที่ยอมรับกันมาก คือ การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน เพราะนอกจากจะให้ความรู้ผู้ปกครองได้แล้ว สารสัมพันธ์ยังช่วยประสานความเข้าใจระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ผลการให้ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

3. สมมุติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมีพฤติกรรมการประหยัคสูงขึ้น

2. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนในระดับมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร

4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ พฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม 5 ด้าน คือ การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า การใช้พลังงานอย่างประหยัค การใช้จ่ายเงินและสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัค การใช้น้ำอย่างประหยัค และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

4.3 ระยะเวลาที่ศึกษา การศึกษาครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์

4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.4.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ การจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนของผู้ปกครอง

4.4.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ พฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชายหญิงที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร

5.2 พฤติกรรมการประหยัด หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำและไฟอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด การใช้เงินและสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด การรับประทานอาหารให้คุ้มค่า และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

5.3 สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน จดหมายที่ผู้วิจัยส่งถึงผู้ปกครอง ทั้งหมด 15 ฉบับ แต่ละฉบับประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

5.3.1 *สาระสำคัญ* หมายถึง การให้ความรู้ผู้ปกครอง เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ การใช้พลังงานอย่างประหยัด การใช้น้ำอย่างประหยัด การใช้เงินและสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5.3.2 *กิจกรรมเพื่อลูก* หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยเสนอแนะในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนให้พ่อแม่ผู้ปกครองทำร่วมกับเด็กที่บ้าน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางในการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเป็นสื่อในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

6.2 กระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักและเห็นความสำคัญของตนเองในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย

6.3 เป็นแนวทางให้ครูและผู้ปกครอง ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการร่วมมือในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
- 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
- 1.3 การพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน
- 2.2 รูปแบบและแนวการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน
- 2.3 เนื้อหาของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมายของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

คำว่า ประหยัดและออม นั้น มีความหมายใกล้เคียงกันมาก พิจารณาในรายละเอียดคำ 2 คำนี้ จะมีความหมายต่างกันเล็กน้อย คือ

การประหยัด เน้นตรงการใช้สิ่งของหรือสิ่งอื่นใด โดยใช้แต่น้อย หรือใช้ไปเท่าที่จำเป็นต้องใช้

การอดออม เน้นตรงที่เก็บไว้บางส่วน ทั้งที่จะใช้ให้หมดไปเลยก็ได้ เพื่อว่าในวันข้างหน้าจะได้นำส่วนนี้มาใช้

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการประหยัดไว้หลายทัศนะ ดังนี้

กรมวิชาการ (2540: 29-30) ได้ให้ความหมายของการประหยัดและออม ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

1. วางแผนการเบิกจ่าย ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการทำงาน

2. คัดแปลงของเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์ คัดแปลงของเหลือใช้ที่มีเพื่อให้อาสาสมัครนำกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก

แปลก สนธิรักษ์ (2513: 127 อ้างถึงใน พวงพยอม ชิตทอง 2536: 7) ให้ความหมายของคำว่า การประหยัด โดยใช้คำว่า “มัชยสถิ” ไว้ว่า หมายถึง การประหยัดในการใช้จ่าย ใช้จ่ายอย่างปานกลางพอให้มีความสุขความจำเป็นของชีวิต ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักประมาณว่าต้องใช้จ่ายอย่างไรบ้าง รู้ว่าสิ่งใดควรเสีย เงินรายได้ที่หามาเมื่อเหลือจากการใช้จ่ายก็เก็บไว้เป็นทุนรอนต่อไป โดยเลือกพิจารณาแต่เฉพาะการลงทุนที่เหมาะสมมั่นคง

ตำรอง หนูเพ็ง (2524: 2-4) และวิชิต อิศระวิริยะกุล (2527: 117-118) ได้กำหนดเนื้อหาและประเภทของการประหยัด ไว้ดังนี้

1. การประหยัดทรัพย์ หมายถึง การรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่หรือที่หาได้ในทางที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริงตามความจำเป็น

2. การประหยัดเวลา หมายถึง การรู้จักค่าของเวลาและใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด โดยไม่ปล่อยให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

3. การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การรู้จักประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ เช่น ดิน น้ำ อากาศ ชาติ ศัน ไม้ ฯลฯ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติโดยสามารถใช้ประโยชน์ในทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529) กำหนดนิยาม คำว่า ประหยัดและออม ไว้ดังนี้ การประหยัดและออม หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม โดยแบ่งการประหยัดออกเป็น 3 ส่วนย่อยคือ

การประหยัดเวลา หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักวางแผนใช้เวลาของตนและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ในเรื่องการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน การใช้เวลาในการเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัดทบทวนบทเรียนและหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลาในการนอน การพักผ่อน และทำงานอดิเรก การใช้เวลาในการช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

การประหยัดเงิน หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุดเหมาะกับรายได้ และมีการเก็บออมยับยั้งความต้องการของคนอันมีผลประโยชน์คุ้มค่าความจำเป็นของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป

การประหยัดค่าน้ำของเครื่องใช้ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน การใช้ของประจำวัน เช่น แป้งที่ใช้ผัดหน้า ทาตัวไม่ควรให้หก สบู่ต้องถูให้หมดก้อนจริงๆ เมื่อใกล้จะหมดควรนำไปรวมกับก้อนใหม่ และของทุกอย่างที่ใช้ในบ้านต้องใช้อย่างประหยัด เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประหยัด หมายถึง การใช้จ่ายในเรื่องต่างๆ อย่างพอประมาณตามความจำเป็น ไม่สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน ผู้ที่ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล รู้จักประมาณตนเองในการใช้จ่ายก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมอันหนึ่ง และการประหยัดนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อตนเองและสังคมต่อไปในอนาคต

สำหรับความหมายของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำและไฟ ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด การรู้จักใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า การรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง การรู้จักเก็บออมเมื่อมีโอกาส และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

1.1.2 ความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

การรู้จักประมาณคนในการดำรงชีวิต จะช่วยให้อยู่อย่างมีความสุขไม่เกิดปัญหา ถ้าบุคคลปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมพอดี ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนเอง ก็จะอยู่อย่างปกติและมีความสุข ไม่เดือดร้อน การประหยัดจึงมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ทำให้เด็กมีเหตุผลในการใช้เงิน
2. ทำให้มีเงินเก็บออม และเด็กเกิดความภาคภูมิใจ
3. ทำให้มีระเบียบในการดำรงชีวิต
4. ทำให้มีสุขภาพดี เพราะรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์อย่างคุ้มค่า

การประหยัด เป็นคุณลักษณะที่พึงมีในตัวบุคคล และเป็นค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับคนไทยรวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ 2526: 66-81 อ้างถึงใน พวงพยอม ชิคทอง 2536: 8) การปลูกฝังนิสัยให้รู้จักประหยัดตั้งแต่เด็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เด็กรู้จักการใช้เงิน ใช้ไฟ และรู้จักการใช้สิ่งของเครื่องใช้ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด รู้จักรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ให้ใช้งานได้ยาวนานขึ้น ไม่ใช่จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน การปลูกฝังลักษณะดังกล่าว ต้องกระทำอย่างรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง จนคิดเป็นนิสัยประจำตัวเด็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง เพราะการสร้างนิสัยประหยัดเป็นการสร้างอนาคต เพื่อความสุขของเด็กในภายภาคหน้า การประหยัดเป็นบันไดแห่งความสุขในชีวิตบั้นปลาย ยิ่งรู้จักประหยัดตั้งแต่เด็ก โฉนหน้าจะสบายมากขึ้น และอนาคตของชาติจะเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย เพราะเด็กในวันนี้เป็นผู้สืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสร้างสรรค์ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประหยัคของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประหยัคของเด็กปฐมวัยนั้น ไม่มีทฤษฎีที่กล่าวถึงการประหยัคของเด็กปฐมวัย โดยตรง แต่มีทฤษฎีที่มีหลักการเกี่ยวข้องกับการประหยัค คือ ทฤษฎีใหม่กับค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีของค่านิยม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1 ทฤษฎีใหม่กับค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎีใหม่ เป็นพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่ประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต ให้สามารถประกอบอาชีพอย่างได้ผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองรอดได้ในระดับประหยัคเป็นอย่างน้อย แต่เนื่องด้วยทฤษฎีนี้มีแนวคิดอันเป็นแก่นสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์แฝงอยู่เป็นจำนวนมาก ทฤษฎีนี้จึงมีศักยภาพที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์หรือสาขาวิชาการแขนงอื่นๆ นอกจากเกษตรกรรมได้ ทิศนา แจมมณี (2546: 66-68) เป็นผู้หนึ่งที่ได้อธิบายแนวคิดต่างๆ ที่แฝงอยู่ในทฤษฎีและพบว่า มีแนวคิดหลักที่สำคัญอยู่ 6 ประการ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นอิสระภาพ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานและการแสวงหาความรู้
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎี

แนวคิดดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องอาศัยคุณสมบัติต่างๆ เช่น

1. การรู้จักพึ่งพาตนเอง คือ การรู้จักเก็บออม เพื่อจะได้มีเงินเก็บไว้ใช้ในภายภาคหน้า โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น
2. การรู้จักอยู่อย่างพอเพียง คือ การใช้จ่ายสิ่งของตามอัธยาศัยของคนที่จ่ายอย่างพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป
3. การทำงานด้วยความขยัน คือ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ไม่นิ่งดูดาย อคตม ไม่ทอดถอย
4. การรู้จักแก้ปัญหา คือ การรู้จักใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ใช้ให้หมดสภาพ รู้จักซ่อมแซมเพื่อนำมาใช้ได้ใหม่ เป็นต้น

ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวคิดที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถปลูกฝังค่านิยม เศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็กปฐมวัยได้ เพราะเด็กในระยะปฐมวัยมีความสำคัญมาก ซึ่งวิธีการที่ดี ที่สุดในการปลูกฝังค่านิยม คือ การที่ผู้ใหญ่ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และอบรมสั่งสอนให้ เด็กประหยัดในเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัย เช่น การบริโภค การใช้จ่าย การใช้เวลา การใช้ น้ำประปา ไฟฟ้า การใช้กำลังงาน ฯลฯ พ่อแม่ต้องฝึกฝนให้เด็กรู้จักประหยัด รั้งเกียจความฟุ่มเฟือย แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างแล้วปฏิบัติตามจนกลายเป็นนิสัย เริ่มแต่การกิน ต้องกินให้หมด การใช้ ของประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน แปรง โลชั่นสำหรับทาตัว ฯลฯ ต้องใช้อย่างประหยัด สบู่ต้องถูให้ หมดก้อนจริงๆ เมื่อใกล้จะหมดควรนำไปรวมกับก้อนใหม่ แปรงที่ใช้ไม่ควรให้หก อย่างนี้เป็นต้น เรื่องเหล่านี้พ่อแม่ต้องฝึกให้เด็กปฏิบัติจนเป็นนิสัย ถ้าปฏิบัติได้ดังนี้แล้วก็สามารถหวังได้ว่า ประเทศจะได้ผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

1.2.2 ทฤษฎีของค่านิยม

ค่านิยมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและ เปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงใน ภายหลัง หรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เพราะการเปลี่ยนแปลงค่านิยมเป็นแนวทาง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่

สแปรงเกอร์ (Spranger อ้างถึงใน Kirby and Radford, 1976: 123-125) นัก ปรัชญาชาวเยอรมัน เสนอแนวทางการวัดค่านิยมโดยการออกแบบข้อความเรื่องราวเพื่อลงหา ค่านิยมพื้นฐาน (Value Orientation) จากบุคคล สแปรงเกอร์ให้ข้อคิดเห็นว่า บุคคลมีค่านิยม พื้นฐาน 7 ประการ แต่ละคนจะมีอยู่หนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งในค่านิยมทั้ง 6 นี้ ได้แก่

1. ด้านความนึกคิด (Theoretical) อันเกี่ยวกับการจัดระบบ (Organization) ใน ความรู้ความจริง (Truth)
2. ด้านสุนทรียศาสตร์ (Esthetic) เกี่ยวกับความงามความไพเราะ (Harmony)
3. ด้านสังคม (Social) เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม (Altruistic Love)
4. ด้านการเมือง (Political) เกี่ยวข้องกับอำนาจในการปกครอง
5. ด้านศาสนา (Religious) เกี่ยวกับการเป็นเอกภาพอันหนึ่งอันเดียว (Unity)

6. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติคนในการจับจ่ายใช้สอยอย่างมีประโยชน์คุ้มค่า (Usefulness)

ค่านิยมที่เกี่ยวกับงานวิจัยนี้โดยตรง คือ ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน พ่อแม่ต้องปลูกฝังค่านิยมด้านเศรษฐกิจที่ถูกต้องให้แก่เด็กในเรื่องการประหยัด เช่น การใช้สิ่งของเครื่องใช้ให้มีอายุยืนยาว เป็นการช่วยให้เกิดการประหยัดอีกทางหนึ่ง แต่การจะใช้สิ่งของเครื่องใช้ให้อายุยืนยาวนั้น ผู้ใช้จะต้องมีความรักในสิ่งของเครื่องใช้นั้น จึงใช้อย่างทะนุถนอม มีการเก็บรักษาอย่างดี เมื่อมีการชำรุดเสียหายเล็กน้อยต้องซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี พ่อแม่จะต้องปลูกฝังการใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดให้แก่เด็ก ก่อนอื่นต้องทำให้เกิดความรักและหวงแหนสิ่งนั้นเป็นเบื้องต้น การที่เด็กจะเกิดความรักและหวงแหน จะต้องรู้สึกว่สิ่งนั้นเป็นของตน เป็นของบ้านของครอบครัว เป็นสิ่งที่ได้มาด้วยความยากลำบากด้วยน้ำพักน้ำแรง เมื่อเด็กมีความรู้สึกดังกล่าว เด็กจะใช้สิ่งของนั้นอย่างทะนุถนอม มีการดูแลรักษาอย่างดี อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การรู้จักประหยัด

เคลฮุน (Calhoun, 1982: 1572-A) ให้ความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมว่า ค่านิยมกับความรู้สึกมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างมาก เคลฮุน ได้พัฒนาทฤษฎีความรู้สึกเกี่ยวกับค่านิยม โดยกล่าวไว้ว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงความซาบซึ้งของค่านิยม ความต้องการ ในความสุข ความสมหวัง เป็นสิ่งซึ่งถึงความรู้สึกอันเป็นคุณลักษณะของค่านิยมและความต่างกันในการแสดงออกของบุคคลจะแสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทางจิตใจ คือ ความรู้สึก นั่นหมายถึงว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมา หรือมีความต้องการไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย จิตใจ สิ่งเหล่านี้จะแสดงถึงการมีค่านิยม และค่านิยมจะต้องมีการแสดงหรือกระทำออกมาตามที่เลือก เช่น ถ้าเรามีค่านิยมในเรื่องการประหยัด เราก็จะไม่ใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย เป็นต้น ความสำคัญของค่านิยม อาจตัดสินใจได้ในแง่ของการใช้เวลาทำเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด

สไนท สัมครการ (2526: 28) ได้ให้ความเห็นว่า ค่านิยมเป็นแนวคิดทางสังคมศาสตร์ ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สิ่งที่สังเกตได้ คือ พฤติกรรมซึ่งจะคล้อยตามความเชื่อและค่านิยม นักสังคมศาสตร์จึงอนุมานวัดค่านิยมจากพฤติกรรม แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมเฉพาะบุคคล (Individual Values) เช่น การประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งพาตนเอง ฯลฯ อีกอย่างหนึ่ง คือ ค่านิยมของสังคม หรือค่านิยมทางวัฒนธรรม (Social or Cultural Values) เช่น ความสันติสุข ความสงบเรียบร้อย ฯลฯ

จากทฤษฎีของค่านิยม สรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นระดับของความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับและสะสมจากประสบการณ์ ค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเราไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้นสิ่งที่บุคคลทำจะสะท้อนให้เห็นค่านิยมของเขาด้วย เช่น ถ้าเรามีค่านิยมไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการประหยัดหรือการพึ่งพาตนเอง เราก็จะต้องรู้จักการใช้จ่ายเงินอย่างถูกต้อง เหมาะสม และการรู้จักเก็บออมด้วยทั้งสิ้น เด็กปฐมวัยควรได้รับการปลูกฝังและสร้างเสริมให้เกิดความรู้สึกในด้านต่างๆ โดยเฉพาะค่านิยมในเรื่องของการประหยัด การอดออม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องสอนให้มีความละเอียดอ่อนรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง ซึ่งควรส่งเสริมให้มีขึ้นกับเด็กปฐมวัย

บทบาทของผู้ปกครอง จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและอบรมเลี้ยงดู โดยการกระตุ้นส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเอง ฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นกิจนิสัย จัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กมีการเรียนรู้ และสร้างค่านิยมที่ดีในเรื่องการประหยัด ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน และกิจกรรมเพื่อลูก ซึ่งเป็นกิจกรรมเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย

1.3 การพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

หลักการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective domain) ของบลูม (Bloom, 1956) เป็นแนวคิดหนึ่งที่อธิบายขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัย การประหยัดเป็นการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หรือด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติ ตามแนวคิดดังกล่าว บลูมได้อธิบายขั้นตอนของการเกิดเจตคติและการพัฒนาลักษณะนิสัย จำแนกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1) **ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving)** การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ ได้ บุคคลนั้นจะต้องมีโอกาสได้รับรู้และใส่ใจในสิ่งนั้นๆ ก่อน ดังนั้น หากต้องการจะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมใดๆ ให้แก่บุคคล จึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และสนใจในคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมนั้นๆ

2) **ขั้นการตอบสนอง (Responding)** แม้บุคคลได้รับรู้และเกิดความสนใจ ในสิ่งนั้นแล้ว แต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนอง ความสนใจนั้นก็จะไม่ได้รับการพัฒนาไปจนถึงระดับการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย ดังนั้น ในการสอนจึงจำเป็นต้องพยายามให้เด็กมีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้นและเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลพัฒนาความสนใจที่มีอยู่ให้มากขึ้น

3) **ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing)** หากบุคคลมีโอกาสดอบสนองต่อสิ่งใด แล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้น หากเราสามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่ต้องการ ก็จะช่วยให้คนนั้นเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ และเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนั้นต่อไป

4) **ขั้นการจัดระบบ (Organizing)** การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรมหรือค่านิยมใดๆ แล้ว จะสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้ บุคคลนั้นจะต้องมีการนำไปปฏิบัติหรือนำไปใช้ในระบบชีวิตของคน จึงเป็นระเบียบหรือเป็นระบบในการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมนั้นๆ ในวิถีการดำเนินชีวิตของคน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นๆ ได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงของการพัฒนาด้านจิตพิสัย คือ ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

5) **ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization)** บุคคลสามารถปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยม ที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของคนอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็จะพัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของคน ซึ่งนับเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย

ซาโรจน์ บัวศรี (2526: 22, 25-26) ให้ความเห็นในการเกิดค่านิยมไว้ว่า เมื่อเกิดความจำเป็นหรือความต้องการ ขึ้นต่อไปจะเกิดเป็นความชอบ หรือความสนใจ ความชอบหรือความสนใจนี้จะกระตุ้นให้เกิดความนิยมชมชอบเข้าใจในคุณค่ากลายเป็นค่านิยม ถ้าค่านิยมก่อตัวเป็นระยะเวลาานพอสมควร ทำให้เกิดสภาวะความพร้อมที่จะกระทำอยู่ในใจ เรียกว่า ทศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำ หรือพฤติกรรม

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การที่จะปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรม และค่านิยมใดๆ ให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดเป็นลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถทำได้โดย (ทิสนา แคมมณี 2546: 19-20)

- 1) จัดสิ่งเร้าให้แก่เด็ก ได้รับรู้และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง
- 2) จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยให้เด็ก ได้ตอบสนองเรื่องนั้น และเกิดความพอใจที่จะปฏิบัติตาม
- 3) ช่วย让孩子เห็นคุณค่าของเรื่องนั้น โดยการช่วยให้เด็กได้เห็นประโยชน์ หรือได้รับความพึงพอใจในค่านิยมนั้น
- 4) ช่วยให้เด็กมีโอกาสจัดระเบียบในการนำเรื่องนั้น ไปใช้ในวิถีชีวิตของคน

5) ช่วยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติตนตามค่านิยมนั้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนกระทั่งปฏิบัติได้เป็นลักษณะนิสัยการที่จะพัฒนาเด็กให้เกิดค่านิยมในเรื่องของการประหยัด จนค่านิยมของเด็กพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของเด็ก ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดสถานการณ์ให้ตอบสนองต่อความสนใจของเด็ก เมื่อได้รับคำชมเชยจะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของเรื่องนั้น เช่น ให้เด็กรู้จักเก็บออมเงิน ด้วยการหยอดกระปุก เด็กๆ ก็จะมีเงินเก็บหรือการให้เด็กคืบนมให้หมดแก้วไม่เหลือทิ้ง นอกจากจะไม่สิ้นเปลืองแล้ว ยังทำให้เด็กเติบโตและมีร่างกายแข็งแรง และผู้ปกครองกล่าวชมเชยเมื่อลูกคืบนมหมด จะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับคำชมจากผู้ปกครอง

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการประหยัดของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาค้นคว้างานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการประหยัดของเด็กปฐมวัยซึ่งมีน้อยมาก ดังนั้น การนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยการประหยัดและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

1.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ในการนำเสนองานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ผู้วิจัยขอเสนองานวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาวิจัย ไว้ดังนี้

มารศรี ไทยบุญเรือง (2537: 100) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่และแบบผสมผสานในห้องเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายหญิงอายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ มีพฤติกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบผสมผสาน

สศไส ชะนะกุล (2538: 72) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมวาดภาพนอกชั้นเรียนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพนอกชั้นเรียน กลุ่มควบคุมได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพในชั้น

เรียนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพนอกชั้นเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนในชั้นเรียนปกติ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพนอกชั้นเรียน มีการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เรียนในชั้นเรียนปกติ

วารงคณา เพื่อนทอง (2541: 52) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสานที่มีต่อพฤติกรรม และการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชายหญิงอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสาน และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสานจากสภาพจริงและผ่านประสบการณ์ตรง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสานจากสภาพจริงและผ่านประสบการณ์ตรง มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสานจากสภาพจริงและผ่านประสบการณ์ตรง มีการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงขึ้น

สุนนา อินทร์จักร (2542: 54) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานกับการจัดประสบการณ์การจัดป้ายนิเทศแบบเด็กมีส่วนร่วม ที่มีต่อความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 32 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทาน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดป้ายนิเทศแบบเด็กมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดป้ายนิเทศแบบเด็กมีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม

1.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีดังนี้

จีเกอร์ และแอนเดริช (Giger and Andreas, 1980 อ้างถึงใน อรุณี แสงเพ็ญ 2537: 30-31) ศึกษาเรื่องจิตสำนึกเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของรัฐบาล กรณี Umweltipoiitsches Bewusstsein and Participation จากแบบสอบถามที่ตอบกลับมาร้อยละ 70 พบว่า กฎหมายที่ใช้ควบคุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยังไม่เพียงพอในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ประชาชนจะต้องเห็นถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับรัฐบาล

เมเยอร์ (Mayer-Robert Nathan, 1982 อ้างถึงใน อรุณี แสงเพ็ญ 2537: 30-31) ได้ศึกษารายกรณีเรื่องจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน จากการรายงานข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างเข้าใจและถูกต้อง ต้องอาศัยประสบการณ์มากกว่าการเรียนวิชาสังคม ในชั้นเรียน สิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมคือ การมีจิตสำนึกซึ่งมีประโยชน์มากกว่าการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างประหยัค

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการประหยัคสามารถพัฒนาได้ ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจจะพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยด้วยการขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านตามกิจกรรมที่แนะนำในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2.1 ความหมายและความสำคัญของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2.1.1 ความหมายของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

คำว่า “สารสัมพันธ์” ประกอบด้วย 2 คำ คือ สาร และสัมพันธ์ พจนานุกรมไทยบัณฑิตยสถาน (2525: 831, 834, 865) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สาร” ไว้ว่า หมายถึงแก่น ถ้อยคำ หนังสือ ส่วนคำว่า “สัมพันธ์” หมายถึงผูกพันเกี่ยวข้องกัน ดังนั้นคำว่าสารสัมพันธ์ จึงหมายความว่า การผูกพัน การเกี่ยวข้องกัน โดยการใช้จดหมาย หรือหนังสือที่เป็นลายลักษณ์อักษร สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจึงหมายถึง การผูกพัน การเกี่ยวข้องกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้วยเอกสารหรือจดหมาย

นักการศึกษาส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนไว้ในลักษณะของการให้ความรู้ผู้ปกครอง (Parent Education) นิตยา ประพตติกิจ (2539: 264) กล่าวไว้ว่า การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีบทบาทมากขึ้นในการช่วยพัฒนาและจัดการศึกษาแก่บุตรธิดาของตนรวมทั้ง ได้พัฒนาตนเองด้วย ฉันทนา ภาคบงกช (2531: 1) กล่าวถึงการให้ความรู้ผู้ปกครองโดยใช้สื่อต่างๆ และสื่อมวลชนว่ามีวัตถุประสงค์อยู่ 2 ประการ คือ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และทฤษฎีที่เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็ก (Child Psychology) และเพื่อให้ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ แก่เด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับทางโรงเรียน

ในงานนี้ ผู้วิจัยให้ความหมาย คำว่า “สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน” ว่าเป็น
จดหมายที่ส่งถึงผู้ปกครอง สัปดาห์ละ 3 ฉบับ แต่ละฉบับประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

1. สารที่ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย
2. กิจกรรมเพื่อลูก เสนอแนะกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองปฏิบัติร่วมกับเด็กใน
กิจวัตรประจำวัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย

2.1.2 ความสำคัญของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

บ้านเป็นสิ่งแวดล้อมแห่งแรกและสำคัญยิ่ง ลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์บางอย่าง
ของเด็กปฐมวัย เช่น ความอยากรู้อยากเห็น การช่างซักช่างถาม การชอบเรียนรู้ ฯลฯ ส่วนหนึ่งพ่อ
แม่ ตลอดจนผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาลักษณะนิสัย ดังกล่าว ถ้าจะนับเวลาการ
เรียนรู้ที่เด็กได้รับจากพ่อแม่เปรียบเทียบกับครู จะพบว่าสัดส่วนการเรียนรู้จากพ่อแม่มากกว่าครู
ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญในการให้ความรู้และจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับเด็ก
เพื่อปลูกฝังและสร้างนิสัยที่ดีให้แก่เด็กอย่างต่อเนื่อง ในระยะปฐมวัยเมื่อเด็กเริ่มเข้า โรงเรียน
ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับครูหรือบ้านกับโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการร่วมกัน
ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทุกด้าน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสารสัมพันธ์บ้านกับ
โรงเรียนเป็นสื่อกลางหรือเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง
รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการให้ความรู้ผู้ปกครอง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
ช่วยเหลือโรงเรียนได้ (เสาวลักษณ์ หนุรอด 2542: 26) ดังภาพที่ 2.1

จำนวนผู้ปกครอง	ความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง
บางส่วน	ด้านนโยบาย การเป็นสมาชิกสมาคมครู-ผู้ปกครอง เป็นกรรมการการศึกษา สมาคมศิษย์เก่า
มาก	แหล่งทรัพยากร ช่วยเตรียมอุปกรณ์การสอน ให้ทุนการศึกษา
มากที่สุด	ผู้ร่วมมือ ใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ในการพัฒนาเด็กที่บ้าน
ทั้งหมด	แหล่งข้อมูลข่าวสาร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยของเด็ก ความชอบ ความไม่ชอบ ประวัติการเจ็บป่วยของเด็ก
จำนวนผู้ปกครอง	ความต้องการของผู้ปกครอง
ทั้งหมด	การสื่อสาร เช่น คู่มือผู้ปกครอง สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน การติดต่อ โดยการโทรศัพท์
มากที่สุด	การติดต่อ
มาก	การเยี่ยมบ้าน การประชุมร่วมกันของครูและผู้ปกครอง
บางส่วน	การให้ความรู้ผู้ปกครอง การจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง การสนับสนุน การแนะแนว การช่วยเหลือเป็นกลุ่ม
	ความต้องการของผู้ปกครอง

ภาพที่ 2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ที่มา: Hornby, Garry. (1995). *Working with Parents of Children with Special Needs*.
New York: Biddle, p. 25.

จากภาพที่ 2.1 เป็นปิรามิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ใน 2 ส่วน คือ ความต้องการของผู้ปกครอง และความช่วยเหลือจากผู้ปกครองตามจำนวนของผู้ปกครอง กล่าวคือ ในส่วนความต้องการของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองทั้งหมดต้องการการสื่อสารจากโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของคู่มือ สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน หรือการติดต่อทางโทรศัพท์ ผู้ปกครองมากที่สุดต้องการติดต่อในรูปแบบการเยี่ยมบ้าน การประชุมร่วมกันของครูและผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนมากต้องการความรู้ และผู้ปกครองบางส่วนต้องการได้รับการสนับสนุนในด้านการแนะแนว การช่วยเหลือเป็นกลุ่ม สำหรับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองทั้งหมดเต็มใจและสามารถที่จะให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจุดเด่นจุดด้อยของเด็ก ความชอบ ความไม่ชอบและประวัติการเจ็บป่วยของเด็ก

ผู้ปกครองมากที่สุดสามารถให้ความร่วมมือในการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็กที่บ้าน ผู้ปกครองส่วนมากสามารถเป็นแหล่งทรัพยากร ช่วยเตรียมอุปกรณ์การสอนและให้ทุนการศึกษาแก่เด็ก ผู้ปกครองบางส่วนสามารถช่วยเหลือโรงเรียนในด้านนโยบาย เช่น การเป็นสมาชิกสมาคมครูและผู้ปกครอง การเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า เป็นต้น ซึ่งฮอร์นบี (Hornby, 1995: 25) กล่าวถึงเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีโอกาสใกล้ชิดหรือช่วยเหลือเด็กไว้ว่า มักจะมีพัฒนาการล่าช้า แต่อย่างไรก็ตาม การเคารพในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่จะเลือกช่วยเหลือเด็กตามข้อจำกัดของเขาเองก็เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทในการจัดเตรียมกิจกรรมที่ยืดหยุ่นและเหมาะสม ให้ผู้ปกครองมีทางเลือกในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือเด็กที่บ้านให้มากขึ้น ซึ่งสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเป็นทางเลือกหนึ่งที่ใช้ได้ผล

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้เป็นสื่อให้ความรู้ผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ที่ท่าประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติต่อไป การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน เป็นวิธีที่สะดวกและทำได้ง่าย และมีความสำคัญต่อตัวเด็กเอง ต่อสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (เสาวลักษณ์ หนุรอด 2542: 28)

1) ความสำคัญต่อตัวเด็กเอง การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนด้วยสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนนี้ นอกจากผู้ปกครองจะนำสาระในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง อันเกิดจากการใช้สารสัมพันธ์ยังช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจ ไว้วางใจในตัวครูมากขึ้น ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการมาโรงเรียน มีความคิดในเชิงบวกต่อครู ซึ่งเป็นผลดีต่อการเรียนของเด็กด้วย

2) ความสำคัญต่อผู้ปกครอง ผู้ปกครองสามารถได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการอ่านสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน และร่วมทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้านตามคำแนะนำในสารสัมพันธ์นั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างตัวพ่อแม่เอง และระหว่างเด็กกับพ่อแม่ด้วย ซึ่ง อ่าพล สุอัมพันธ์ (2538: 82) ได้เน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวพ่อแม่ว่า ถ้าพ่อแม่รักใคร่ป้องกันดีแล้วเด็กจะมีความสุขและไม่ค่อยมีปัญหาสุขภาพจิต เมื่อผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจะทำให้ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อเด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก และสามารถเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กที่บ้าน รวมทั้งการรู้จักใช้การเสริมแรงทางบวกมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดความขัดแย้งเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้

3) ความสำคัญต่อโรงเรียน โดยทั่วไป โรงเรียนกับบ้านมักมีความคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน การให้ความรู้ผู้ปกครองและการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ช่วยลดช่องว่างที่ขวางกั้นระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ตรงตามความต้องการ และความสนใจของผู้ปกครอง จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาการศึกษาของนักการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองสามารถช่วยประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นๆ และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้มากยิ่งขึ้น คุรุมีแนวโน้มที่จะจัดกิจกรรมในลักษณะของการคำนึงถึงตัวเด็กมากขึ้น วรรณาท รักสกุลไทย (2542: 100) กล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยว่าจะเจริญก้าวหน้าได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย หมายถึงบ้านกับโรงเรียนต้องมีความตระหนักในความสำคัญของเด็กปฐมวัย (Awareness) มีความเชื่อในหลักการ (Belief) และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กไปในทางที่ถูกต้อง และ อัมพล สุอัมพันธ์ (2538: 82) กล่าวว่า การทอดทิ้งเด็กโดยปล่อยให้เด็กทำอะไรได้ตามใจชอบ เป็นการส่งเสริมให้เด็กขาดความสำนึกที่ดี ซึ่งบ้านและโรงเรียนต่างคิดว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบของอีกฝ่ายหนึ่ง กล่าวคือบ้านคิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน โรงเรียนก็คิดว่าเป็นหน้าที่ของทางบ้าน ดังนั้น บ้านและโรงเรียนจึงควรให้ความร่วมมือกัน ซึ่งสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเป็นสื่อกลางได้จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนสามารถกระตุ้นให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง ต่อผู้ปกครอง และสถานศึกษา

2.2 รูปแบบและแนวทางการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2.2.1 รูปแบบสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนในงานวิจัยนี้ได้ให้ความหมายว่า เป็นจดหมายที่โรงเรียนส่งถึงผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน เพื่อลดปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กเอง ต่อผู้ปกครองและสถานศึกษา การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านสื่อไปยังผู้รับจะได้ผลหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้ว ยังขึ้นอยู่กับตัวสื่อเองด้วย เนื่องจากตัวสื่อจะมีผลอย่างมากต่อการดึงดูด และสร้างความสนใจให้ผู้ปกครองอ่าน ซึ่งเบสซิสต้า (Bassista, 1986: 30 อ้างถึงใน สุวิทย์ รุ่งตระกูลรัตน์ 2532: 60-61)

กล่าวถึง การออกแบบการจัดทำสารสัมพันธ์ว่า ควรคำนึงถึงความสวยงาม การดึงดูดความสนใจให้น่าอ่าน ความง่ายของภาษา ภาพประกอบ การประหยัดค่าใช้จ่าย สำหรับเนื้อหาสาระนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ต้องคำนึงถึงความชัดเจนในการพิมพ์ตัวอักษรและมีภาพประกอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสามารถสื่อความหมายได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองอ่านเนื้อหาเข้าใจได้ง่ายขึ้น และช่วยเพิ่มความเข้าใจเสริมเนื้อหา ดังนั้น การเลือกประเภทของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนและการเลือกรูปแบบ (Form) ของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจึงนับว่ามีความสำคัญมากทีเดียว สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์แบ่งออกเป็นประเภทและรูปแบบ ได้ดังนี้ (Tongyoo Kaewsaiha, 1987: 73 อ้างถึงใน สุวิทย์ จุงตระกูลรัตน์ 2532: 55)

ตารางที่ 2.1 ประเภทและรูปแบบของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภท	รูปแบบ
1. สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ (Printed Book Materials)	1) หนังสือ 2) จดสาร 3) หนังสือภาพ 4) หนังสือการ์ตูน ฯลฯ
2. สื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ใช่ประเภทหนังสือ (Printed Non-Book Materials)	1) โปสเตอร์ 2) แผ่นปลิว 3) หนังสือพิมพ์ผ่าครึ่ง 4) จดหมายข่าว 5) ภาพติด 6) แผ่นพับ 7) คู่มือผู้ปกครอง ฯลฯ

ที่มา : สุวิทย์ จุงตระกูลรัตน์ (2532) การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับชาวบ้าน ลำปาง ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน ภาคเหนือลำปาง หน้า 55

จากตารางที่ 2.1 รูปแบบของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ

1.1 *หนังสือ* เป็นเอกสารเป็นเล่มที่สามารถบรรจุรายละเอียดเนื้อหาต่างๆ ได้มาก เหมาะกับผู้ปกครองที่มีระดับความสามารถในการอ่านสูง เพราะมีเนื้อหาและใช้เวลาในการอ่านมาก

1.2 *จุลสาร* เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม สามารถบรรจุเนื้อหาสาระได้มาก เหมาะกับเรื่องที่ต้องมีรายละเอียดอธิบายเพื่อความเข้าใจเรื่องที่มีขั้นตอน วิธีการปฏิบัติหลายขั้นตอน เรื่องที่มีหัวข้อย่อยมากๆ ที่จะต้องอธิบายเพิ่มเติม เหมาะกับผู้ปกครองที่มีระดับการอ่านอยู่ในขั้นปานกลาง โดยปกติกจุลสารจะมีความหนาแน่นไม่มาก คือ อยู่ในระหว่างช่วง 10-30 หน้า

1.3 *หนังสือภาพ* มีลักษณะคล้ายหนังสือการ์ตูน แต่ใช้ภาพถ่ายแทนภาพวาดหรือภาพการ์ตูนเนื้อหาเสนอความบันเทิงสอดแทรกเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ หรือคติเตือนใจลงไปด้วย เหมาะกับผู้ปกครองที่มีระดับการอ่านอยู่ในระดับปานกลางขึ้นไป

1.4 *หนังสือการ์ตูน* มีลักษณะเป็นรูปเล่มเช่นเดียวกับจุลสาร เพียงแต่การนำเสนอเนื้อหาใช้ภาพการ์ตูนหรือภาพวาดประกอบกับบทสนทนา หรือคำบรรยาย การเสนอเนื้อหาโดยใช้การ์ตูนจึงเป็นลักษณะของการสอดแทรกเนื้อหาสาระลงไปในความบันเทิงจากเรื่องที่อ่าน เหมาะในการใช้กระตุ้น หรือดึงดูดความสนใจให้อ่านหนังสือ เหมาะสำหรับผู้ปกครองที่มีความสามารถในการอ่านอยู่ในขั้นปานกลางขึ้นไป

2. สื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่ใช่ประเภทหนังสือ

2.1 *โปสเตอร์* เป็นสื่อที่ใช้เสนอข่าวสารข้อมูล เน้นภาพอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา เป็นสื่อที่ดูออกแบบได้สะดุดตาหรือประทับใจผู้อ่านในช่วงเวลาอันสั้น เนื้อหาที่บรรจุลง ไปจะเป็นใจความหลักที่สำคัญ โดยไม่มีรายละเอียดอะไรมากนัก

2.2 *แผ่นปลิว* เป็นสื่อแผ่นเดียว นำเสนอเนื้อหาได้ไม่มาก โดยปกติจะเขียนเนื้อหาลงในหน้าเดียว พิมพ์ได้ง่ายและรวดเร็ว เหมาะกับเรื่องที่เป็นปัจจุบันและเร่งด่วน ข้อความมักจะเป็นข้อความง่ายๆ และสั้นๆ และสามารถสื่อความหมายแก่ผู้ปกครองได้โดยง่าย โดยทั่วไปจะใช้อักษรค่อนข้างโต

2.3 *หนังสือพิมพ์สามง่าม* เป็นสื่อที่เสนอข้อมูลเนื้อหาสำหรับผู้ปกครองอย่างง่าย ๆ โดยพิมพ์เพียงด้านเดียว มีภาพประกอบข้อความ เพื่อช่วยในการสื่อความหมายเหมาะกับเรื่องที่เป็นปัจจุบันและทันกับเหตุการณ์ สามารถนำเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่มีรายละเอียดเนื้อหาไม่มากนัก

2.4 *จดหมายข่าว* เป็นสื่อที่ใช้ในการแจ้งข่าวสารข้อมูล ความเคลื่อนไหวต่างๆ เหมาะกับการใช้ในการส่งข่าวคราวการทำงาน เป็นการให้ข้อมูลที่ค่อนข้างสม่ำเสมอกับผู้ปกครอง ข้อมูลในจดหมายข่าวอาจจะเป็นเกร็ดความรู้สำหรับผู้ปกครอง คำแนะนำในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่บ้าน ผลการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา ตารางกิจกรรมสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือหรือช่วยเหลือได้ จดหมายข่าวมีหลายรูปแบบตั้งแต่การทำแบบง่ายๆ ที่เขียนด้วยลายมือ ไปจนถึงการพิมพ์ด้วยกระดาษหลากสี และมีรูปภาพประกอบอย่างสวยงาม

2.5 *ภาพพลิก* เป็นสื่อประเภทไม่เป็นรูปเล่มแบบหนังสือ แต่มีลักษณะเป็นภาพชุด แต่ละชุดมีหลายแผ่นหลายภาพ มีคำบรรยายที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันในชุด เหมาะกับผู้ที่มีระดับการอ่านออกเขียนได้ ไม่สูงมากนัก

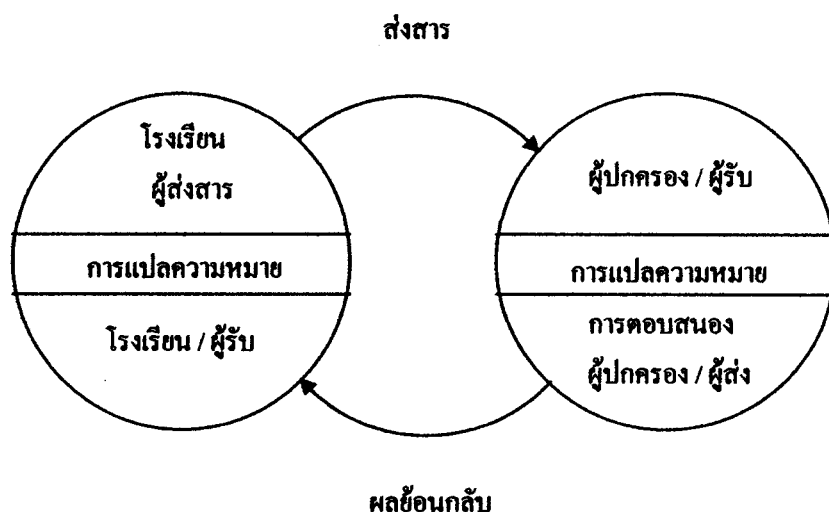
2.6 *แผ่นพับ* เป็นสื่อแผ่นเดียว พับเป็นตอนๆ เสนอเนื้อหาทั้งสองหน้าบรรจุเนื้อหาได้พอควร พิมพ์ได้ง่ายและรวดเร็ว เหมาะกับการนำเสนอเนื้อหาเป็นเรื่องๆ ที่มีรายละเอียดพอประมาณ หรือใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์งาน โครงการ ใช้เพื่อชี้แจง บอกกล่าวแจ้งให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบว่าสถานศึกษากำลังจะมีการประชุม หรือกิจกรรมพิเศษบางอย่าง โดยอาจส่งให้ผู้ปกครองที่บ้านหรือหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน ซึ่งการทำแผ่นพับอาจทำเอง หรือจ้างโรงพิมพ์ก็ได้

2.7 *คู่มือผู้ปกครอง* เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญา นโยบายการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาใช้เป็นเป้าหมาย รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งที่เป็นนโยบายและแนวปฏิบัติ รูปแบบและรูปเล่มของคู่มือผู้ปกครองควรมีความสวยงาม น่าอ่าน มีรูปภาพประกอบพร้อมทั้งให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน เช่น มีสารบัญช ใช้กระดาษต่างสีแยกประเภทของข้อมูล ฯลฯ นอกจากนั้นภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคต่างๆ ทั้งนี้ เพราะผู้ปกครองมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ควรพิมพ์ด้วยอักษรขนาดใหญ่ มีรูปภาพประกอบ

การเลือกรูปแบบของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวข้างต้นให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้นั้น นับว่าเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน วรนาท รักสกุลไทย (2537: 187) กล่าวว่า รูปแบบสารสัมพันธ์ที่สถานศึกษาปฐมวัยมักจะจัดทำมีลักษณะเป็นจดหมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นจดหมายสั้นๆ และกะทัดรัด น่าสนใจและให้

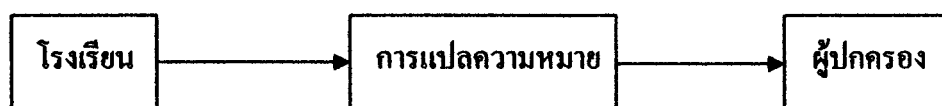
ความอบอุ่นเป็นมิตร เพื่อให้ผู้ปกครองให้ความสนใจติดตามอ่านและรู้ลึกกว่าเจตเจตนั้นจะจงมา
 ที่ผู้ปกครองโดยตรง เช่น หนังสือภาพ แผ่นพับ หรือ ภาพพลิก จุดมุ่งหมายหลักของการใช้
 สารสัมพันธ์ก็เพื่อสื่อสารความรู้ความเข้าใจเรื่องต่างๆ ให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ซึ่งการสื่อสารนั้น
 อาจมีได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ผู้รับสารมีโอกาสให้ข้อมูล
 ย้อนกลับ (Feedback) ทำให้ผู้ส่งสารทราบว่า ผู้รับสารเข้าใจสารที่ส่งไปมากน้อยเพียงใด เป็น
 ข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการส่งสารครั้งต่อไปซึ่งมีรูปแบบ ดังแสดงในภาพ
 ที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การสื่อสารสองทาง

2. การสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) เป็นการสื่อสารที่ไม่มีผล
 ย้อนกลับ ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 การสื่อสารทางเดียว

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนในรูปแบบการสื่อสารสองทาง ซึ่งเหมาะสำหรับการให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย เมื่อผู้ปกครองศึกษาสาระสำคัญของสารสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกับเด็กแล้ว ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสารสัมพันธ์แต่ละฉบับลงในแบบสอบถามส่งกลับให้ผู้วิจัย

2.2.2 แนวการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

การจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวในกรอบวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนต้องการส่งให้ไปถึงผู้ปกครอง โดยการสื่อสารข้อความและรูปภาพเพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ การจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนลักษณะเช่นนี้ เป็นการสื่อสารทางเดียว โดยใช้รูปแบบจดหมายข่าว กล่าวคือ ให้ข้อมูลค่อนข้างสม่ำเสมอ สัปดาห์ละ 3 ฉบับ ข้อความในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมีส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หรือการให้ความรู้กับผู้ปกครอง และมีกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองกระทำกับลูกที่บ้าน มีรูปภาพประกอบ และพิมพ์ตัวอักษรขนาดมาตรฐานทั่วไป อ่านง่าย ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ผู้ปกครอง ไม่จำเป็นต้องได้ตอบกลับมา การสื่อสารจะสำเร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ได้ ผู้ส่งสารหรือโรงเรียนจะต้องปรับระดับของข้อมูลและการใช้ภาษาให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้รับสารให้สามารถให้เข้าใจได้ จึงจะทำให้การสื่อสารสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้นๆ

2.3 เนื้อหาของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน การจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนนั้น นอกจากความสำคัญของคุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสารแล้ว ตัวสารเองก็มีความสำคัญมาก เนื้อหาโดยทั่วไปมักเป็นการให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การให้ความรู้ในเรื่องโรค

ระบาค การฉีควักขึ้นป้องกัน หรืออาจบอกความเคลื่อนไหวข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน เช่น บอกกล่าวให้ผู้ปกครองทราบว่าขณะนี้ โรงเรียนกำลังจะจัดงานประจำปีของโรงเรียน หรือมีการเข้าค่ายพิเศษบางอย่าง หรือจัดทำเป็นคู่มือให้ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญา นโยบายที่โรงเรียนยึดถือปฏิบัติ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนได้ การให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นวิธีหนึ่งที่โรงเรียนจะสามารถช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อเด็ก นอกจากนี้การใช้สารสัมพันธ์ยังสามารถช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างครูและผู้ปกครอง สำหรับเนื้อหาสาระในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนของงานวิจัยนี้ ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 สาระสำคัญ สาระสำคัญในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง ในเรื่องการอบรมส่งเสริม และการปลูกฝังพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้ความรู้ในเรื่องการฝึกเด็กให้คิดอย่างมีเหตุผล การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์และเกิดคุณค่ามากที่สุด การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักเก็บออมเมื่อมีโอกาส การใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และการเลือกรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า คือ ต้องให้เด็กรับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง รับประทานผักผลไม้ตามฤดูกาล ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสม

2.3.2 กิจกรรมเพื่อลูก เป็นกิจกรรมเสนอแนะให้ผู้ปกครองปฏิบัติกับเด็กที่บ้านเกี่ยวกับเรื่องการประหยัด พ่อแม่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างให้เด็กได้เรียนรู้และทำความเข้าใจทรัพยากรอย่างประหยัด การใช้สิ่งของและเวลาให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า พ่อแม่ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะฝึก เช่น การให้เด็กช่วยทำงานบ้านง่ายๆ การนำวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอีก เช่น การทำกระป๋องอมสิน การทำของเล่น เป็นต้น

การจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน สาระสำคัญ การให้ความรู้เรื่องการประหยัด และกิจกรรมเพื่อลูกให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้านนับเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เพราะการศึกษาของเด็กมิได้สิ้นสุดอยู่เฉพาะที่สถานศึกษาเท่านั้น แต่เด็กยังต้องศึกษา ค้นคว้า ฝึกทักษะ และปลูกฝังลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การประหยัดจากทางบ้านด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของบทบาทผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น จึงได้จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกับเด็กที่บ้านในเรื่องเกี่ยวกับการประหยัด โดยจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับความสำคัญ และแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็ก รวมทั้งเสนอแนะกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกับเด็กที่บ้าน อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ

ระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา ในการปลูกฝังอบรมและส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้เกิด
ขึ้นกับเด็กปฐมวัย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ในการนำเสนองานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนนั้น
ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยซึ่งมีผู้ศึกษาวิจัยไว้อย่างหลากหลาย แต่เรียกชื่อสารสัมพันธ์บ้านกับ
โรงเรียนลักษณะแตกต่างกัน เช่น ชุดการสอน ชุดการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ชุดส่งเสริมกิจกรรม
แก่ผู้ปกครองและจดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เสาวลักษณ์ หนุรอด (2542: 62) ได้ศึกษาการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน
เพื่อพัฒนาความรู้ที่คิดต่อตนเองของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปี
การศึกษา 2541 จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ
โรงเรียน มีคะแนนความรู้ที่คิดต่อตนเองที่ได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์ความรู้ที่คิดต่อตนเอง
และแบบสังเกตพฤติกรรมความรู้ที่คิดต่อตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ
ความรู้ที่คิดต่อตนเองของเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ณัฐจิตต์ ลิมนาทิพงษ์ (2542: 78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็ก
ปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ
กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จำนวน 40 คน ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540
เป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมี
ส่วนร่วม และเอกสารความร่วมมือเพื่อลูกรัก ชุดส่งเสริมความรับผิดชอบ กลุ่มควบคุมได้รับการจัด
กิจกรรมแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วน
ร่วมมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

ธนวดี สุกระกาญจน์ (2544: 76) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมศิลปะในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี จำนวน 30 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2544 เป็นกลุ่มทดลอง 15 คน จัดกิจกรรมศิลปะแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และกลุ่มควบคุม 15 คน จัดกิจกรรมศิลปะแบบไม่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยแผนกิจกรรมศิลปะแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในชั้นเรียนจำนวน 40 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีคะแนนความเชื่อมั่นสูงกว่า (2) พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองจากการสังเกตครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ซึ่งระยะห่างกัน 7 วัน ไม่แตกต่างกัน

อารีรักษ์ รัชชัญการ (2548: 58) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชายหญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 25 คน ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนประกอบด้วยสาระสำคัญ กิจกรรมลูกรัก และข้อชวนคิด และแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมและรายด้านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในภาพรวมและรายด้านมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หริณญา รุ่งแจ้ง (2549: 71) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี จำนวน 35 คน ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีความสามารถในการสังเกตด้านคุณลักษณะ การกะประมาณ และการเปลี่ยนแปลง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการทดลองในเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 และผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและจดหมายข่าวแบบสองทางนั้น ถ้วนส่งผลกระทบต่อความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถในการจำแนกประเภท การรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าสารสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่ผู้วิจัยให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องการประหยัคของเด็กปฐมวัย จะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยได้เช่นกัน

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกันกับการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ดังนี้

ไทรี (Tyree, 1986: 1182) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ 3-5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษา อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ได้รับความรู้ การศึกษานี้ใช้วิธีแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครอง ด้วยวิธีการของบลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัย และด้านจิตพิสัย อันเป็นรากฐานในการกำหนด โครงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย

บรอนสไตน์ (Bronstein, 1994 อ้างถึงใน เจนจิรา คงสุข 2540: 45) ได้ศึกษาโปรแกรมการอบรมผู้ปกครองแบบ โรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจของผู้ปกครองและเด็ก โดยใช้วิธีให้การฝึกอบรมผู้ปกครอง 2 วิธี ผู้ปกครองกลุ่มแรกจะได้รับการสอนและส่งเสริมเป็นตัวแทนของการใช้เทคนิคการตัดสินใจและการแก้ปัญหากับเด็กเพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่ง ได้รับการสอนให้ใช้การตั้งคำถามชี้แนะในการกระตุ้นการแก้ปัญหากของเด็ก และมีการประเมินพฤติกรรมและการเข้าแทรกของครูในการสอนที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ผลการศึกษา พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน โปรแกรมวิธีการแบบใดก็ตาม ไม่ได้ใช้ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจมากกว่าเด็กอื่น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ผลรวมระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการเข้าแทรกแซงในระดับต่ำของครูมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการใช้ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจ นอกจากนี้ผู้ปกครองที่เป็นตัวแทนได้รายงานว่ามี การใช้ทักษะของ โปรแกรมในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการ

อบรมสั่งสอนบ่อยขึ้น และเด็กมีปัญหาน้อยลงหลังจากเริ่มใช้โปรแกรมหนึ่งเดือน ส่วนผู้ปกครองในกลุ่มการตั้งคำถามกระตุ้น รายงานว่า ประสบความสำเร็จสูงขึ้นในการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหาแก้ปัญหาส่วนตัวของคุณ

กาตู (Cadou 200: abstract อ้างถึงใน ทัศนญา รุ่งแจ้ง 2549: 50) ได้ศึกษาทดลองการใช้หลักสูตรทางวิทยาศาสตร์กับแม่และเด็กปฐมวัยในโปรแกรมเตรียมความพร้อม โดยการส่งเอกสารให้ความรู้และแนวทางการสนับสนุนให้เด็กมีประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์จากกิจวัตรประจำวัน การลงมือปฏิบัติ สังเกต การค้นพบ การประเมิน ทำเครื่องหมาย และได้สวนข้อมูล ในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรม การบันทึกเสียง การสังเกต การบันทึกย่อ การสนทนากับแม่เด็ก ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีพัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจ สามารถวาดภาพเพื่ออธิบายการทดลองและประสบการณ์ที่กว้างขึ้น เด็กๆ มีการริเริ่มแสดงออกถึงประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ และแม่ของเด็กคาดหวังที่จะสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครองและการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ผู้ปกครองนอกจากจะมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตแข็งแรง มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาแล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาให้แก่เด็ก การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้และตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเกี่ยวกับการช่วยเสริมประสบการณ์ให้เด็ก จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย โดยการให้ความรู้เรื่องการประหยัคแก่ผู้ปกครองและเสนอแนะกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกับเด็กที่บ้าน จะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัด ไร่เขียว กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design) ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัด ไร่เขียว กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 28 คน ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนอนุบาลวัด ไร่เขียว กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนเพื่อให้ความรู้ และเสนอแนะกิจกรรมให้กับผู้ปกครองในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย จำนวน 15 ฉบับ

2.1.1 ลักษณะของสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน เนื้อหาสาระของสารสัมพันธ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) สาระสำคัญ เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ ความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัด พฤติกรรมการประหยัดที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กปฐมวัย และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย

2) กิจกรรมเพื่อลูก เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้ปกครองทำกับเด็กปฐมวัยที่บ้าน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด

2.1.2 วิธีการพัฒนาและหาคุณภาพสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง การพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัย การสื่อสาร และการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2) จัดทำสารสัมพันธ์ให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย จำนวน 15 ฉบับ ซึ่งครอบคลุม 5 พฤติกรรม คือ การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า การใช้พลังงานอย่างประหยัด การประหยัดเงินและสิ่งของเครื่องใช้ การประหยัดน้ำ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3) นำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของเนื้อหา และความสอดคล้องของกิจกรรม

4) นำสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของกิจกรรมกับจุดประสงค์ ความเหมาะสมของภาษา และภาพประกอบ ได้คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

5) ปรับปรุงสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้จริง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

2.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

1) ลักษณะของแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสำรวจรายการ มีทั้งหมด 15 ข้อ ครอบคลุมพฤติกรรม 5 ด้าน คือ การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า การใช้พลังงานอย่างประหยัด การประหยัดเงินและสิ่งของเครื่องใช้ การประหยัดน้ำ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมการประหยัดดังกล่าวจะได้คะแนน 1 คะแนน

2) วิธีการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1) ศึกษารูปแบบ และวิธีการสร้างแบบสังเกตจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ

2.2) ศึกษาและทำความเข้าใจคำนิยามศัพท์ของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายการพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตตามองค์ประกอบของการประหยัด

2.3) จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัด เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของรายการพฤติกรรมที่จะสังเกต และความชัดเจนของเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรม ก่อนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของรายการที่ประเมิน ความชัดเจนของพฤติกรรม ความเหมาะสมของการใช้ภาษา รวมถึงความชัดเจนของเกณฑ์การให้คะแนน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.90

2.5) ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน

1) ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ให้ผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นต่อสารสัมพันธ์แต่ละฉบับ ซึ่งครอบคลุมทั้งหมด 10 ประเด็น คือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัคให้กับเด็กปฐมวัยได้ เนื้อหา สอดคล้องกับกิจกรรม กิจกรรมเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย กิจกรรมน่าสนใจสำหรับเด็ก กิจกรรมง่ายต่อการปฏิบัติร่วมกับเด็ก รูปแบบของสารสัมพันธ์เหมาะสมและน่าสนใจ ใช้ภาษาได้เหมาะสม/ชัดเจน/เข้าใจง่าย ภาพประกอบเหมาะสม และน่าสนใจ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน

2) วิธีการพัฒนาและหาคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ

2.2 ศึกษาและทำความเข้าใจสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายการเพื่อสอบถามข้อคิดเห็นของผู้ปกครอง

2.3 จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง เสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของรายการข้อคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน ก่อนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรายการที่สอบถาม ความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุมของรายการที่สอบถาม ได้ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนที่จะให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมที่เสนอแนะในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนร่วมกับเด็กที่บ้าน โดยทำการสังเกตเด็กวันละ 5-6 คน ในช่วงเวลาอาหารว่าง ระหว่างเวลา 9.30 – 10.00 น. ช่วงกิจกรรมศิลปะและกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.00 – 11.30 น. และช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30 – 12.00 น. บันทึกพฤติกรรมเด็กเป็นความถี่ เมื่อสิ้นสุดเวลาของการสังเกตทุกครั้งผู้วิจัยและผู้วิจัย นำผลการสังเกตมาพิจารณาความสอดคล้องของการสังเกตร่วมกัน

1.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยส่งสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนให้เด็กนำไปให้ผู้ปกครองทุกวันจันทร์ สัปดาห์ละ 3 ฉบับ หลังจากให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านเสร็จแล้วทั้ง 3 ฉบับ ขอให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถาม เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสารสัมพันธ์แต่ละฉบับ และให้เด็กนำมาส่งผู้วิจัยในวันจันทร์ของสัปดาห์ต่อมาพร้อมรับสารสัมพันธ์ของสัปดาห์ต่อไป เพื่อนำไปให้ผู้ปกครองทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน รวมทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ (รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เนื้อหาสาระในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	พฤติกรรม	เนื้อหาสาระในสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน
สัปดาห์ที่ 1	การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า	1. รับประทานอาหารให้หมดไม่เหลือทิ้ง 2. รับประทานผัก ผลไม้ตามฤดูกาล 3. การซื้อของแต่พอดี
สัปดาห์ที่ 2	การใช้พลังงานอย่างประหยัด	4. ดูทีวี และใช้ไฟอย่างประหยัด 5. การใช้พัดลม และแอร์อย่างถูกวิธี 6. การใช้ตู้เย็นที่ถูกต้อง
สัปดาห์ที่ 3	การใช้เงินและสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด	7. การทำกระปุกออมสินจากเศษวัสดุ 8. ค่อยชีวิตให้กินสอ 9. การใช้สิ่งของเครื่องใช้แต่พอดี
สัปดาห์ที่ 4	การใช้น้ำอย่างประหยัด	10. ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้ 11. ไม่เปิดน้ำแรง 12. การรินน้ำดื่มแต่พอดี
สัปดาห์ที่ 5	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	13. อ่านหนังสือ 14. ทำงานศิลปะ 15. ช่วยทำงานบ้าน

3.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย หลังจากส่งสารสัมพันธ์ครบ 5 สัปดาห์ โดยใช้แบบสังเกตและวิธีการสังเกตเช่นเดียวกับก่อนการทดลอง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สูตรดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด 2535: 249)

$$\text{สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับ
วัตถุประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.2 สถิติพื้นฐาน

4.2.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 102)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่ของ
คะแนน
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

4.2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 104)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
	x	แทน	คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน

4.3 สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t – test dependent samples) (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2546: 193) ดังนี้

$$\text{สูตร } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่ของคะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เพื่อต้องการให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจากผู้ปกครองจะมีพฤติกรรมการประหยัดเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและ
หลังการทดลอง

การทดลอง	n	\bar{X}	S.D	t
ก่อนการทดลอง	28	5.25	1.69	10.34**
หลังการทดลอง	28	9.00	2.36	

** $p < .01$

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับ
โรงเรียนจากผู้ปกครองมีพฤติกรรมการประหยัค หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตาม
สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนจากผู้ปกครอง ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ
มีรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบของพฤติกรรม การประหยัด	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1. การรับประทานอาหาร อย่างคุ้มค่า	0.50	0.72	0.63	0.83	4.65**
2. การใช้พลังงานอย่าง ประหยัด	0.00	0.00	0.20	1.07	3.01**
3. การใช้เงินและสิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด	0.40	0.83	0.76	0.66	5.59**
4. การใช้น้ำอย่างประหยัด	0.54	0.96	0.88	0.68	6.55**
5. การใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	0.31	0.66	0.52	0.69	5.01**

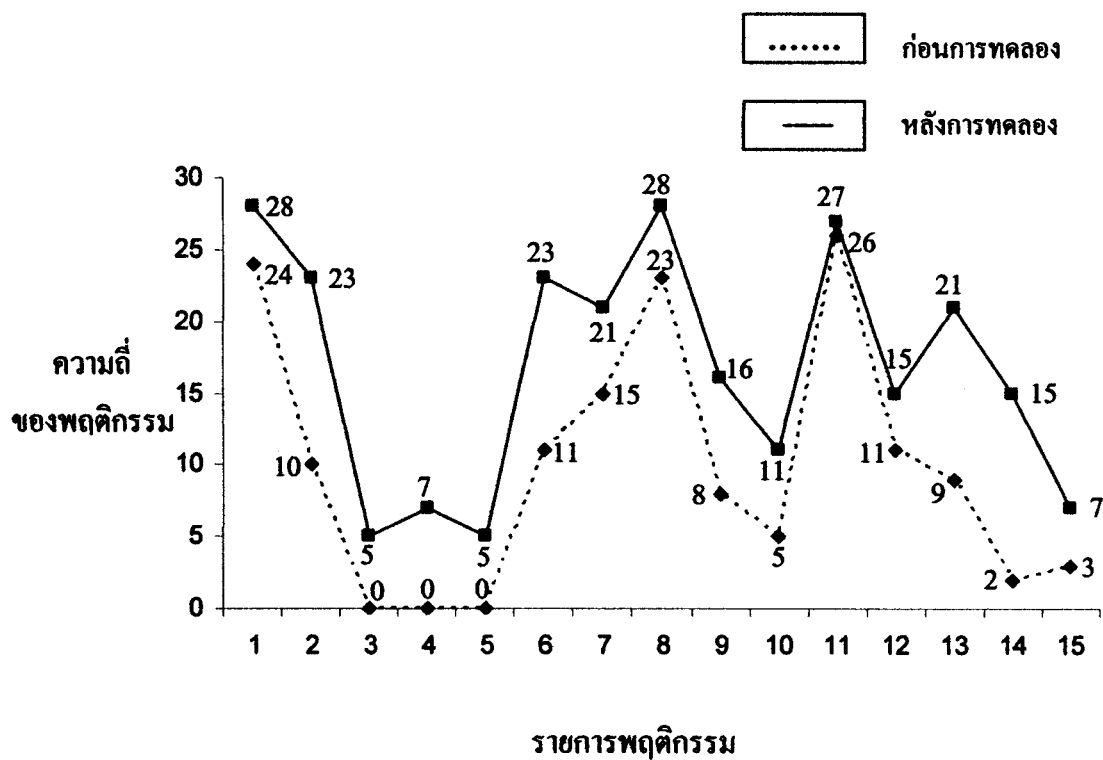
** $p < .01$

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจากผู้ปกครองมีพฤติกรรม การรับประทานอาหารเช้าอย่างคุ้มค่า การใช้พลังงานอย่างประหยัด การใช้เงินและสิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด การใช้น้ำอย่างประหยัด และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังการทดลองเป็นรายพฤติกรรม

พฤติกรรมการประหยัค	คะแนน		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ความแตกต่างของคะแนน
1. ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว	24	28	4
2. ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ล้างแก้วน้ำ ดูสบู่ ขณะล้างมือ	10	23	13
3. ปิดไฟหลังออกจากห้อง	0	5	5
4. ปิดพัดลมหลังจากเลิกใช้แล้ว	0	7	7
5. ไม่เปิดพัดลมแรงเกินไป	0	5	5
6. เปิดก๊อกน้ำพอดี ไม่แรงเกินไป	11	23	12
7. ใช้กระดาษ วัสดุ อุปกรณ์ การทำ ศิลปะแค่พอดี ไม่มากเกินไป	15	21	6
8. เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ	23	28	5
9. ช่วยครูจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ ให้ เรียบร้อยเมื่อมีเวลาว่าง	8	16	8
10. รับประทานข้าวและขนม หมดไม่เหลือ	5	11	6
11. เคี้ยวหมดแก้ว	26	27	1
12. รินน้ำคั้นแค่พอดี ไม่เหลือทิ้ง	11	15	4
13. เทแป้งผัดหน้าแค่พอดี	9	21	12
14. รู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก	2	15	13
15. เข้าอ่านหนังสือที่มุมหนังสือ	3	7	4
รวม	147	252	105

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน จากผู้ปกครองมีพฤติกรรมการประหยัคหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกพฤติกรรม โดยมีพฤติกรรมที่เพิ่มมากที่สุด 2 พฤติกรรม คือ ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ถ้าง้วนน้ำ อุสบู่ ขณะล้างมือ และการรู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 13 คะแนน สำหรับพฤติกรรมที่เพิ่มน้อยที่สุดมี 1 พฤติกรรม คือ การคิมนมหมดแก้ว โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ซึ่งสามารถแสดงเป็นกราฟเส้นได้ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิกราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

จากภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนจากผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยไม่แสดงพฤติกรรม 3 พฤติกรรม คือ การปิดไฟหลังจากออกจากห้องเรียน การปิดพัดลมหลังเลิกใช้แล้ว และการไม่เปิดพัดลมแรงเกินไป และเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองแล้ว เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมสูงสุด 2 พฤติกรรม คือ การปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว และการเก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ โดยมีคะแนนเท่ากับ 28 คะแนน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ใช้การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลดังนี้ (ล้วน สายยศ 2538: 183-186)

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
2.50 – 3.00	มาก
1.50 – 2.49	ปานกลาง
1.00 – 1.49	น้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

สารสัมพันธ์ บ้าน กับโรงเรียน	รายการประเมิน														รวม		การ แปลผล						
	ให้ความรู้ ที่เป็น ประโยชน์		มีความชัดเจน เข้าใจง่าย		ช่วยพัฒนา พฤติกรรมการ ประหยัดให้กับ เด็กปฐมวัยได้		เนื้อหาสาระ สอดคล้องกับ กิจกรรม		กิจกรรม เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย		กิจกรรม น่าสนใจ สำหรับเด็ก		กิจกรรมง่าย ต่อการปฏิบัติ ร่วมกับเด็ก		รูปแบบของ สารสัมพันธ์ เหมาะสมและ น่าสนใจ			ใช้ภาษาได้ เหมาะสม ชัดเจนและ เข้าใจง่าย		ภาพ ประกอบ เหมาะสมและ น่าสนใจ			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
ฉบับที่ 1	2.68	0.48	2.61	0.50	2.32	0.61	2.36	0.62	2.57	0.57	2.61	0.57	2.64	0.48	2.57	0.57	2.54	0.51	2.57	0.50	2.55	0.32	มาก
ฉบับที่ 2	2.71	0.46	2.50	0.51	2.36	0.56	2.50	0.58	2.50	0.58	2.57	0.50	2.64	0.49	2.57	0.57	2.64	0.49	2.46	0.58	2.55	0.25	มาก
ฉบับที่ 3	2.64	0.56	2.79	0.58	2.29	0.76	2.50	0.58	2.48	0.58	2.78	0.42	2.62	0.50	2.39	0.63	2.50	0.51	2.60	0.58	2.52	0.35	มาก
ฉบับที่ 4	2.68	0.55	2.43	0.57	2.57	0.57	2.29	0.60	2.54	0.51	2.39	0.57	2.43	0.57	2.36	0.56	2.50	0.51	2.46	0.51	2.46	0.31	ปานกลาง
ฉบับที่ 5	2.82	0.39	2.61	0.50	2.57	0.57	2.57	0.50	2.50	0.51	2.46	0.51	2.50	0.58	2.64	0.49	2.50	0.51	2.54	0.51	2.57	0.30	มาก
ฉบับที่ 6	2.72	0.45	2.56	0.51	2.52	0.63	2.38	0.62	2.48	0.57	2.41	0.63	2.38	0.62	2.52	0.57	2.45	0.51	2.38	0.56	2.48	0.32	ปานกลาง
ฉบับที่ 7	2.79	0.42	2.43	0.57	2.29	0.60	2.39	0.63	2.46	0.58	2.57	0.57	2.61	0.50	2.43	0.57	2.68	0.55	2.43	0.69	2.51	0.29	มาก
ฉบับที่ 8	2.61	0.69	2.50	0.69	2.50	0.69	2.50	0.58	2.46	0.64	2.36	0.68	2.54	0.64	2.50	0.58	2.61	0.63	2.36	0.73	2.49	0.42	ปานกลาง
ฉบับที่ 9	2.89	0.31	2.61	0.50	2.46	0.58	2.57	0.50	2.68	0.55	2.57	0.57	2.57	0.50	2.68	0.55	2.75	0.52	2.54	0.64	2.63	0.27	มาก
ฉบับที่ 10	2.79	0.42	2.71	0.46	2.61	0.57	2.57	0.50	2.57	0.50	2.61	0.57	2.68	0.48	2.64	0.49	2.75	0.44	2.54	0.58	2.65	0.27	มาก
ฉบับที่ 11	2.79	0.42	2.61	0.50	2.61	0.50	2.46	0.51	2.54	0.51	2.46	0.51	2.71	0.46	2.57	0.50	2.64	0.49	2.46	0.58	2.59	0.31	มาก
ฉบับที่ 12	2.79	0.42	2.71	0.46	2.75	0.44	2.46	0.51	2.61	0.50	2.57	0.50	2.57	0.50	2.68	0.48	2.71	0.46	2.57	0.57	2.64	0.29	มาก
ฉบับที่ 13	2.69	0.48	2.64	0.49	2.46	0.58	2.61	0.57	2.68	0.55	2.68	0.55	2.68	0.48	2.64	0.56	2.57	0.50	2.64	0.62	2.63	0.33	มาก
ฉบับที่ 14	2.86	0.36	2.64	0.56	2.57	0.50	2.46	0.58	2.68	0.55	2.61	0.57	2.57	0.63	2.68	0.48	2.54	0.58	2.61	0.50	2.62	0.35	มาก
ฉบับที่ 15	2.79	0.50	2.71	0.46	2.64	0.49	2.54	0.64	2.71	0.46	2.61	0.62	2.68	0.55	0.57	0.57	2.57	0.57	2.61	0.57	2.64	0.36	มาก
รวม	2.75	0.46	2.60	0.52	2.50	0.57	2.47	0.56	2.56	0.54	2.55	0.55	2.58	0.53	2.42	0.54	2.59	0.51	2.38	0.53	2.56	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า ในภาพรวมผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมากกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัยทั้ง 15 ฉบับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56

เมื่อพิจารณาสารสัมพันธ์เป็นรายฉบับ พบว่า สารสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมาก มีจำนวน 12 ฉบับ จากสารสัมพันธ์ทั้งหมด 15 ฉบับ โดยสารสัมพันธ์ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 10 ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้ ฉบับที่ 12 การรินน้ำดื่มแต่พอดี และฉบับที่ 15 ช่วยทำงานบ้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และ 2.64 ตามลำดับ สารสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองเห็นด้วยระดับปานกลาง 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 4 คู่มือ และใช้ไฟอย่างประหยัด ฉบับที่ 6 การใช้ผู้เฒ่าอย่างถูกต้อง และฉบับที่ 8 ต่อชีวิตให้ดินสอ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 2.48 และ 2.49 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแต่ละรายการ พบว่า รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ระดับมาก จำนวน 7 รายการ จากทั้งหมด 10 รายการและรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใน 3 รายการ คือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และใช้ภาษาเหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 2.60 และ 2.59 ตามลำดับ รายการที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมี 3 รายการ คือ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับกิจกรรม รูปแบบของสารสัมพันธ์เหมาะสมและน่าสนใจ และภาพประกอบเหมาะสมและน่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 2.42 และ 2.38

2.2 การประมวลปัญหา และข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม

2.2.1 ผลการประมวลปัญหาที่ได้จากแบบสอบถาม มีสาระสำคัญตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ ดังแสดงในตารางที่ 4.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ปัญหาของผู้ปกครองจากการร่วมทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย

ปัญหา	จำนวน
1. ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก	10
2. กิจกรรมบางกิจกรรมไม่เหมาะสม	5

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองมีปัญหาในการจัดสรรเวลาที่จะทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทำให้ต้องเร่งรีบในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ กิจกรรมบางกิจกรรมไม่เหมาะสม เช่น กิจกรรมต่อชีวิตให้ดินสอ เนื่องจากที่บ้านไม่มีดินสอแท่งสั้นๆ ที่จะใช้ทำกิจกรรมได้

2.2.2 ผลการประมวลข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม มีสาระสำคัญตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของผู้ปกครอง

รายการที่เสนอแนะและข้อคิดเห็น	ความถี่
1. ให้ความรู้และเป็นประโยชน์และเด็กทำได้จริง	9
2. อยากให้มีการทำกิจกรรมเรื่องอื่นๆ อีก	3
3. กิจกรรมสอดคล้องกับชีวิตประจำวันสามารถนำมาใช้ได้ผลกับเด็ก	3
4. ภาพประกอบควรมีสีสันสวยงาม และควรเพิ่มแบบฝึกให้เด็ก	2

จากตารางที่ 4.6 ผู้ปกครองเห็นว่าสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนสามารถให้ความรู้และมีประโยชน์อย่างมาก จึงเสนอแนะให้มีการทำสารสัมพันธ์ในเรื่องอื่นๆ อีกเพราะมีประโยชน์ต่อเด็กและเด็กสามารถทำได้จริง กิจกรรมมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและนำมาใช้ได้ผลกับเด็ก รูปแบบของสารสัมพันธ์ควรเป็นภาพสีเพื่อดึงดูดความสนใจ และควรเพิ่มแบบฝึกหัดสำหรับเด็ก

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

1.1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินงานวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นเด็กปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 28 คน ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน จำนวน 15 ฉบับ และแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2) เครื่องมือวิจัยในการรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย จำนวน 15 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90 และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า กิจกรรมศิลปะและกิจกรรมเสรี และในช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน บันทึกความถี่ของพฤติกรรมตามรายการในแบบสังเกตพฤติกรรม

2) ระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น ให้เด็กปฐมวัยไปมอบให้ผู้ปกครองสัปดาห์ละ 3 ฉบับ เป็นเวลาติดต่อกัน 5 สัปดาห์

3) หลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงรับประทานอาหารว่างเช้า กิจกรรมศิลปะและกิจกรรมเสรี และช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน บันทึกความถี่ของพฤติกรรมตามแบบสังเกตชุดเดียวกับก่อนการทดลอง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเกตก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าความถี่

2) วิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการประหยัค จากการสังเกตพฤติกรรมการประหยัค โดยภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของพฤติกรรม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในแต่ละพฤติกรรมที่สังเกต พบว่า พฤติกรรมที่เด็กมีคะแนนเพิ่มมากที่สุด 2 พฤติกรรม คือ ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ถ้าง้วนน้ำ อุสญู ขณะล้างมือ และการรู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 13 คะแนน สำหรับพฤติกรรมที่เพิ่มน้อยที่สุดมี 1 พฤติกรรม คือ การค้มนมหมดแก้ว โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน

1.3.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ในภาพรวม ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมากกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 เมื่อพิจารณาสารสัมพันธ์เป็นรายฉบับ พบว่า สารสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 10 ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้ ฉบับที่ 12 การรินน้ำค้มนแต่พอดี และฉบับที่ 15 ช่วยทำงานบ้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 และ 2.64 ตามลำดับ สารสัมพันธ์

ที่ผู้ปกครองเห็นด้วยระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 4 คู่มือ และใช้ไฟอย่างประหยัด ฉบับที่ 6 การใช้ผู้เขียนที่ถูกต้อง และฉบับที่ 8 ต่อชีวิตให้คนสอง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 2.48 และ 2.49 ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนพบว่า รายการที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมากมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ คือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และภาษาเหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 2.60 และ 2.59 ตามลำดับ และรายการที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับปานกลาง 3 รายการ คือ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับกิจกรรม รูปแบบของสารสัมพันธ์เหมาะสมและน่าสนใจ และภาพประกอบเหมาะสมและน่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 2.42 และ 2.38 ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

ในการศึกษารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผลการวิจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือ

2.1 เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมตามสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมีพฤติกรรม การประหยัดในภาพรวมและแต่ละองค์ประกอบของพฤติกรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน ที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย ได้จริง เนื่องจาก สารสัมพันธ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง และแนวทางการพัฒนา พฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 *สาระสำคัญ* สามารถให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับความสำคัญของ พฤติกรรมการประหยัดสำหรับเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็ก ซึ่งมีประโยชน์สำหรับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก ทำให้ผู้ปกครองตระหนักใน ความสำคัญของการปลูกฝัง และสร้างเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปฐมวัย

2.1.2 *กิจกรรมเพื่อลูก* เป็นการเสนอกิจกรรมให้ผู้ปกครองทำกับเด็กที่บ้านเพื่อช่วย พัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้เด็กร่วมทำกิจกรรมกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับเรื่องของการประหยัด เช่น การรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า การใช้พลังงานอย่างประหยัด การประหยัดเงินและสิ่งของเครื่องใช้ การประหยัดน้ำ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังเป็นแบบอย่างที่ดี คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด

สาระสำคัญและกิจกรรมเพื่อลูกในสารสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถช่วยให้เด็ก ปฐมวัยมีพฤติกรรมการประหยัดเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐจิตต์ ลิมนวาทิพงษ์ (2542: 76-85) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบ

ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติ มีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเสวลักษณะ หนุรอด (2542: 60-68) ที่ได้ศึกษาผลการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้สึที่ดีต่อตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเสวลักษณะ และพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนมีความรู้สึที่ดีต่อตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนยังสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย (ชนวดี สุระกาญจน์ 2544: 79-80) และพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (หริณญา รุ่งแจ้ง 2549: 72-73)

การเสนอแนะกิจกรรมเพื่อถูกในสารสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่มีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันร่วมกับผู้ปกครองที่บ้าน เช่น การรับประทานอาหารเช้าให้หมดไม่เหลือทิ้ง การเปิดพัดลมไม่ให้แรงเกินไป การใช้ยาสีฟัน แปรงฟันน้ำ แต่พอดี ไม่มากเกินไป การปิดน้ำขณะแปรงฟัน ฯลฯ ในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดดังกล่าว ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ให้การอบรม สั่งสอน รวมทั้งปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็กอย่างใกล้ชิด ดังที่ ราตี ทองสวัสดิ์ (2540: 23 อ้างถึงใน ฉัฐจิตต์ ลิมวาทิพงษ์ 2542: 79) ได้กล่าวแนะนำว่า การพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็กอนุบาลทำได้ 3 ทาง คือ 1) การสอนโดยตรง คือ การสอนให้เด็กได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในกิจวัตรประจำวัน 2) การสร้างสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและค่านิยม ทั้งนี้เนื่องจากเด็กวัยอนุบาลชอบลอกเลียนแบบบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และ 3) การจัดกิจกรรมที่เอื้อให้เกิดจริยธรรมโดยให้เด็กได้ทำกิจกรรมประจำวัน นอกจากนี้ เด็กปฐมวัยจะมีพฤติกรรมการประหยัดได้ต้องมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่อย่างสร้างสรรค์ การที่ผู้ปกครองช่วยแนะนำ สนับสนุน เรื่องสื่อและอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ทำให้เด็กพอใจและมีโอกาสกระทำซ้ำบ่อยๆ ตามความพอใจ ดังที่ คิวอี้ (Dewey, อ้างถึงใน อโณทัย อุบลสวัสดิ์ 2536: 94) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคย เช่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันกับอุปกรณ์หรือสิ่งของต่างๆ ในบ้าน ซึ่งเมื่อนำมาจัดในรูปของกิจกรรมที่แปลกออกไปจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น สนุกสนาน ในการทำกิจกรรม มีความสุข ทำให้กิจกรรมมีความหมาย และสำคัญต่อเด็กมากขึ้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัย และเพื่อเตรียมเด็กให้มีคุณธรรมในเรื่องของการประหยัด เพื่อชีวิตที่สุขสบายในอนาคต

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการประหยัดเป็นรายพฤติกรรม พบว่า ตลอดเวลา 5 สัปดาห์ พฤติกรรมที่เด็กมีคะแนนเพิ่มมากที่สุด 2 พฤติกรรม คือ ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ล้างแก้วนํ้า ถูสบู่ ขณะล้างมือ และการรู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก โดยมีคะแนนเพิ่มขึ้น 13 คะแนน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งสารสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองศึกษาสาระสำคัญ และทำกิจกรรมเสนอแนะร่วมกับเด็ก ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจ และพยายามปลูกฝังพฤติกรรมการประหยัดให้เกิดขึ้นกับเด็ก ผู้ปกครองคอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ แสดงความชื่นชม และให้คำชมเชยในขณะที่เด็กทำกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกมั่นใจในตนเองมีการพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวได้ ดังที่ บรูเนอร์ และเชอร์วูด (Bruner and Shewood, 1981 อ้างถึงใน รัตน์ รัตนา 2533: 11) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กเล็กๆ กับผู้ปกครอง ล้วนมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็กทั้งสิ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็กได้

สำหรับพฤติกรรม การปิดไฟหลังจากออกจากห้อง ปิดพัดลมหลังจากเลิกใช้แล้ว และไม่เปิดพัดลมแรงเกินไป ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เด็กไม่เคยปฏิบัติ ในช่วงก่อนการทดลอง แต่หลังการทดลองพบว่า เด็กสามารถปฏิบัติพฤติกรรมดังกล่าวได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งสารสัมพันธ์ของผู้วิจัยที่ส่งให้ผู้ปกครองฝึกพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็กที่บ้าน จึงทำให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นกับเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบอร์เกอร์ (Berger, 1981 อ้างถึงใน อโณทัย อุบลสวัสดิ์ 2536: 38) ที่ว่าผู้ปกครองที่มีความเชื่อมั่นจะมีความรู้สึกมั่นคง และสบายใจเกี่ยวกับตนเอง และมีความสามารถที่จะทำในสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อลูกหลานของตน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดและบทบาทต่างๆ ของเด็กปฐมวัยต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมที่บ้านให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาพฤติกรรม การประหยัดให้กับเด็กได้สอดคล้องกับ อโณทัย อุบลสวัสดิ์ (2536: 37) ที่ว่า เด็กปฐมวัยอยู่ในวัยที่เรียนรู้จากประสบการณ์ในบ้านเป็นสำคัญ โดยพ่อแม่เป็นผู้จัดประสบการณ์นั้นๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้และเป็นตัวหล่อหลอมให้เด็กพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ นอกจากนั้น เบลล์ (Bell, 1973 อ้างถึงใน บุษงา วัฒนะ และคณะ, น.ป.ป) เชื่อว่างานหรือกิจกรรมส่วนใหญ่ที่ทำให้เด็กเกิดความงอกงาม คือ งานที่เด็กทำในหน้าที่ประจำวันภายในบ้าน เด็กจะเรียนรู้ขณะที่กิน เล่น ช่วยเหลืองานบ้าน และร่วมกิจกรรมภายในครอบครัว เครื่องใช้ของเล่นภายในบ้านจะถูกนำมาเป็นอุปกรณ์การสอนให้เด็ก พ่อแม่ควรรหาโอกาสสอนลูกด้วยวิธีที่ไม่ต้องมีแบบแผน เพียงแต่ใช้เวลาอยู่กับลูกให้มากขึ้น

2.2 ผู้ปกครอง เห็นด้วยในระดับมากกับสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัย สารสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองเห็นด้วยมากที่สุด 3 ฉบับ

คือ ฉบับที่ 10 ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้ ฉบับที่ 12 การรินน้ำดื่มแต่พอดี และฉบับที่ 15 ช่วยทำงานบ้าน เหตุผลที่ผู้ปกครองเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน และเด็กมีปัญหาเหล่านี้อยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญ ไม่ตระหนักว่าเป็นปัญหา กิจกรรมเสนอแนะทำได้ง่ายๆ ไม่ต้องใช้สิ่งของประกอบในการทำกิจกรรม ผู้ปกครองที่ไม่มีเวลาสามารถทำกิจกรรมร่วมกับเด็กได้ ทำแล้วเห็นผลอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และเด็กสามารถปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้ ยังมีสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียนที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับปานกลาง 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 4 ดูทีวี และใช้ไฟอย่างประหยัด ฉบับที่ 6 การใช้ดูเขียนอย่างถูกต้อง และฉบับที่ 8 ต่อชีวิตให้กินสอ เหตุผลที่ผู้ปกครองเห็นด้วยน้อยกว่าฉบับอื่นๆ อาจเนื่องมาจาก พฤติกรรมการดูทีวี เป็นพฤติกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติเป็นประจำ การใช้ดูเขียนอย่างถูกต้อง โดยปกติเด็กจะไม่ค่อยเปิดดูเขียน ผู้ปกครองจะเป็นผู้เปิดให้เด็ก ผู้ปกครองจึงไม่เห็นความสำคัญของส่วนนี้ เพราะถือเป็นเรื่องปกติ และกิจกรรมต่อชีวิตให้กินสอ ผู้ปกครองไม่มีกินสอแท่งสั้นเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเด็กได้ในช่วงเวลานั้น จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเห็นแนวทางในการทำสารสัมพันธ์ครั้งต่อไป

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมาก รายการที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับมาก และมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดมี 3 รายการ คือ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และใช้ภาษาเหมาะสมชัดเจนและเข้าใจง่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองศึกษาทำความเข้าใจสารสัมพันธ์ และพบว่า 1) สารสำคัญในสารสัมพันธ์ได้มีการเลือกสรรความรู้ที่เป็นประโยชน์กับผู้ปกครอง เช่น แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็ก บทบาทหน้าที่และความสำคัญของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก ความสำคัญของพฤติกรรมการประหยัดที่มีต่อเด็ก การใช้ภาษาเหมาะสมชัดเจน และเข้าใจง่าย 2) กิจกรรมเพื่อลูก เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวัน ทำได้ง่ายๆ ไม่ต้องค้นหาอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมเพิ่มเติม และยังช่วยให้ผู้ปกครองได้ใกล้ชิดกับเด็กปฐมวัยด้วย ส่วนรายการที่ผู้ปกครองเห็นด้วยในระดับปานกลางมี 3 รายการ คือ เนื้อหาสาระสอดคล้องกับกิจกรรม รูปแบบของสารสัมพันธ์เหมาะสมและน่าสนใจ และภาพประกอบเหมาะสมและน่าสนใจ จากการสนทนากับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้มีภาพประกอบมากขึ้น และเป็นภาพสีที่มีความสวยงาม รวมทั้งต้องการให้พิมพ์เป็นรูปเล่มที่สามารถเก็บไว้ใช้ได้นานๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดให้แก่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลวัดไม่เขี้ยวได้ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยตลอดช่วงระยะเวลา 5 สัปดาห์ ที่เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองโดยใช้สารสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการประหยัดได้ เด็กสามารถรู้จักการ

ประหยัคน้ำโดยไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะแปรงฟัน ล้างแก้วนํ้าถูสบู่ ขณะล้างมือ และรู้จักการเก็บออม ด้วยการหยอดกระปุก ซึ่งพฤติกรรมการประหยัคนี้อาจเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรม การประหยัดในเรื่องอื่นๆ ต่อไปเมื่อเด็กโตขึ้น หากผู้ปกครอง และครูให้การส่งเสริมและฝึกลอย่าง ต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ในการศึกษาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนา พฤติกรรมเด็กให้เป็น ไปในทิศทางที่พึงประสงค์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียน ในการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้าน ตามที่เสนอแนะไว้ในสารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน

3.1.2 ครูปฐมวัยควรมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง มีการติดตามพูดคุยกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำกิจกรรมกับเด็กที่บ้าน รวมทั้งนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น จากผู้ปกครองมาปรับเนื้อหาสาระและกิจกรรมเสนอแนะให้ดียิ่งขึ้น

3.1.3 การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน เป็นสิ่งที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง สถานศึกษากับผู้ปกครอง และมีความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำสารสัมพันธ์บ้าน กับ โรงเรียนไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่เด็กปฐมวัย

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย ในเรื่องของการพัฒนาพฤติกรรมการประหยัดของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การร่วมจัดประสบการณ์ที่โรงเรียน การพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการใช้สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน ในการพัฒนาลักษณะ นิสัยด้านอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนา
ศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยัน อดทน ประหยัดคอดออม* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภา
- กรมวิชาการ (2540) *โครงการการศึกษาศักยภาพของเด็กไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- จิตตินันท์ เฉชะคุปต์ (2537) “พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน้าที่ 5 หน้า 1-94
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- เจนจิรา คงสุข (2540) “การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริม
พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยอนุบาลด้วยรูปแบบการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
แก้ปัญหา” วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฉันทนา ภาคบังกช (2531) *เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง*
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- เฉลิม คำแก้ว (2530) “ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยก้างราษฎร์รัฐสามัคคี อำเภอพญาเม็งราย จังหวัด
เชียงราย” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ชูศรี วงศ์รัตนะ (2546) *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 9* กรุงเทพมหานคร
เทพนิมิตรการพิมพ์
- ณัฐจิตต์ ลิมวนาทิพงษ์ (2542) “การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับการจัดการกิจกรรมแบบปกติ” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทิสนา เขมมณีและคณะ (2546) *กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับการเรียน
ปฐมวัย และประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด เสริมสินทรัพย์เพชร ชีสเท็ม
- ธนวดี สุระกาญจน์ (2544) “ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรมศิลปะในชั้นเรียน ในโรงเรียนสาธิตอนุบาลลอออุทิศ สถาบัน
ราชภัฏสวนคูสิต” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตร
และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- นาดยา ปิสังฆานานท์ (2527) “จริยศึกษา” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 9 หน้า 490-559 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- นิตยา ประพตติกิจ (2539) *การพัฒนาเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- บุญชัย เกียรติบูรณ์ (2534) “ภูมิหลังด้านครอบครัวเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บุหงา วัฒนะ (2533) “การนำรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาในวิทยาลัยครู” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ป. มหาจันทร์ (2542) *สอนเด็กให้ทำงาน* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ประกาย ดินจันทร์ (2547) “การเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ประดินันท์ อุปรมัย (2530) “การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 8 หน้า 1-59 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พวงพยอม ชิดทอง (2536) “ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่” ปรียญศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มารศรี ไทยบุญเรือง (2537) “ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่และผสมผสานที่มีต่อพฤติกรรม และการตัดสินใจเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบัณฑิตยสถาน (2531) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- รัชนี รัตนา (2533) “ผลงานการใช้กิจกรรมส่งเสริมจากชุดให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย” ปรียญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

- ล้วน สายยศ (2538) *เทคนิคการวิจัยการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5* กรุงเทพมหานคร สุริยสาส์น
วรรณาด รักสกุลไทย (2537) “การบริหารงานชุมชนสัมพันธ์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการ
บริหารสถานศึกษาปฐมวัย* หน่วยที่ 14 หน้า 163-216 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- (2542) “เด็กวัยอนุบาล Child-Centered” *รักลูก* (มกราคม): 98-100
- วรางคณา เผื่อนทอง (2541) “ผลการจัดกิจกรรมเพาะปลูกแบบผสมผสานที่มีต่อพฤติกรรม และ
การรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- วิชิต อิศระวิริยะกุล (2527) “การทดลองสอนการประหยัดแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทาง
สติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์” *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- สดไส ษะนะกุล (2538) “ผลของการจัดกิจกรรมวาดภาพนอกชั้นเรียนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์
และการรับรู้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- สนิท สมักรการ (2526) *คำนิยามกับการพัฒนาประเทศ คำบรรยายและการอภิปรายการฝึกอบรม
วิทยากรกองส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท
- ตาโรจน์ บัวศรี (2526) *จริยธรรมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- สุนา อินทร์จักร (2542) “การเปรียบเทียบพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับการจัดป้าขนิเทศแบบเด็กมีส่วนร่วม”
*วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- สุวิทย์ จุงตระกูลรัตน์ (2532) *การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับชาวบ้าน ลำปาง ศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียน ภาคเหนือ ลำปาง*
- ตำรอง หนูเพ็ง (2524) *เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ* ม.ป.ท

- เสาวลักษณ์ หนูรอด (2542) “การใช้สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้สึที่ดีต่อตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลเสาวลักษณ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- หริณญา รุ่งแจ้ง (2549) “ผลการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย” ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529) *ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน การประหยัดและออม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2535) *คู่มือครูชุดเตรียมความพร้อมด้านจริยศึกษาระดับอนุบาล* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- อารีรักษ์ รัชนีธัญการ (2548) “ผลการจัดกิจกรรมแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ที่มีต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านศาลเจ้าไถ่ต่อ จังหวัดนครสวรรค์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อรุณี แสงเพ็ญ (2537) “การสร้างแบบวัดจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อำพล สุอัมพันธ์ (2538) “ผู้สืบทอดสกุลที่อ่อนแอ” *รักลูก* 12,141 ม.ป.ท
- อโณทัย อุบลสวัสดิ์ (2536) ผลการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่มีทักษะการบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กก่อนวัยเรียน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Calhoun, Chevy House. (1982) “Feeling and Value” *Dissertation Abstracts International*. 43: 1572-A.
- Hornby, Garry. (1995). *Working with Parents of Children with Special Need*. New York: Biddles.
- Kirby, Richard and John, Radford. (1976). *Individual Differences*. London: Methuen. p. 144.
- Tyree, C.L. (1986) “Development of Parenting Skills Taxonomy for Parent Education” *Dissertation Abstracts International*, 47(4): 1182-1194.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ภัณฑารักษ์ บุญเมือง
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
วุฒิการศึกษา คม. การศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การศึกษาปฐมวัย เป็นเวลา 10 ปี
2. อาจารย์วราภรณ์ ปานทอง
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม
วุฒิการศึกษา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต ปฐมวัยศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม
3. นางนิลมล นาสินสร้อย
สถานที่ทำงาน แม่บ้าน
วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3
ประสบการณ์หรือความชำนาญ มีความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุ (พยาบาล)

ภาคผนวก ข
สารสัมพันธ์บ้านกับ โรงเรียน

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับรับประทานอาหาร

ตอน รับประทานอาหาร

สาระสำคัญ

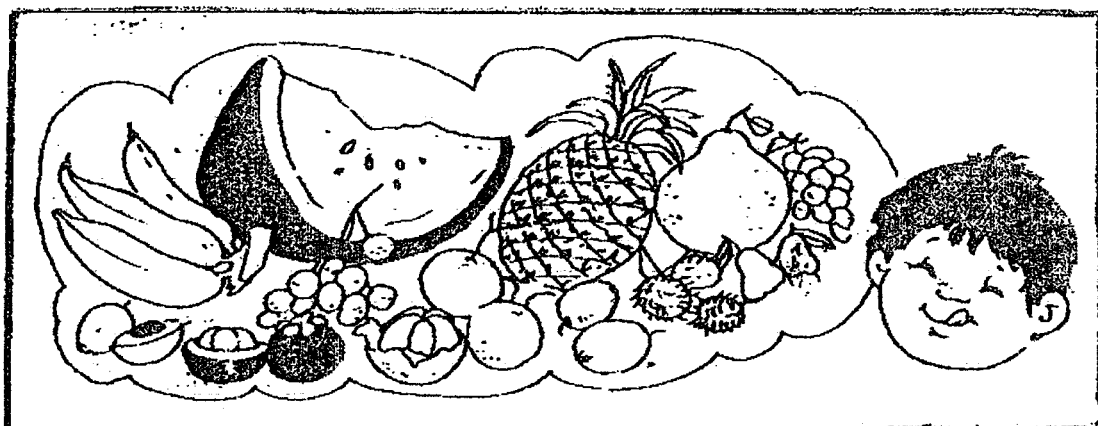
อาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ อาหารยังมีบทบาทในการกระตุ้นพัฒนาการของสมอง ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรม ระดับสติปัญญา และความเฉลียวฉลาดของเด็กโดยตรง เด็กปฐมวัยต้องรับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ เนื่องจากเด็กวัยนี้ไม่อยู่นิ่งร่างกายต้องใช้พลังงานจากแป้ง ขณะเดียวกันต้องการ โปรตีนจากนม ถั่ว และเนื้อสัตว์ เพื่อเสริมสร้างความเจริญเติบโต ของร่างกาย แต่เด็กวัยนี้หิวเล่น ไม่ค่อยยอมรับประทานที่จัดไว้ให้ หรือเลือกรับประทานอาหารเฉพาะอย่างที่ชอบเท่านั้น พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กรับประทานอาหารให้หลากหลาย และรับประทานให้หมดจาน คีมนมให้หมดแก้ว ไม่ให้เหลือทิ้ง เพื่อฝึกลักษณะนิสัยที่ดีในเรื่องของการรับประทาน อาหารให้กับเด็ก

กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างให้กับลูก โดยรับประทานอาหารให้หมดจาน ไม่เหลือทิ้ง คีมนมให้หมดแก้ว
2. สนทนากับลูกเรื่องราคาของอาหาร ในปัจจุบันนี้มีราคาค่อนข้างแพง และประโยชน์ของการรับประทาน อาหาร / คีมนมให้หมดแก้ว ทั้งในเรื่องของความเหนื่อยยากของชาวนา และการใช้วัตถุดิบ สภาพดินฟ้าอากาศ ของประเทศ และยังมีคนคอยขายอีกเป็นจำนวนมาก ฯลฯ

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับรับประทานอาหาร
ตอน รับประทานผัก ผลไม้ตามฤดูกาล

สาระสำคัญ

การเลือกรับประทานผักและผลไม้ตามฤดูกาล นอกจากจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัวแล้ว ยังได้รับประทานของสด มีคุณค่าทางสารอาหาร และ ได้ช่วยชาวไร่ชาวนสวนผัก และผลไม้ที่จำหน่ายตามฤดูกาลมิให้เลือกรับซื้ออย่างหลากหลายในราคาถูก เด็กเล็กจำเป็นต้องรับประทานผักและผลไม้ ซึ่งนอกจากจะทำให้ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงแล้ว ยังช่วยในการขับถ่ายให้กับเด็กได้ด้วย ที่สำคัญที่สุด การรับประทานผักและผลไม้ตามฤดูกาลช่วยประหยัดเงินของครอบครัวได้มาก

กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกรับประทานผักและผลไม้ตามฤดูกาล เช่น การพาไปเลือกซื้อผักหรือผลไม้ตามฤดูกาล ในตลาดหรือห้างสรรพสินค้าใกล้บ้าน
2. อธิบายถึงวิธีการเลือกซื้อผักหรือผลไม้ตามฤดูกาลที่สด สะอาด ราคายุติธรรม
3. สนทนากับเด็กถึงข้อดีของการรับประทานผักและผลไม้ตามฤดูกาล

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับรับประทานอาหารอย่างคุ้มค่า
ตอน การซื้อของแต่พอดี

สาระสำคัญ

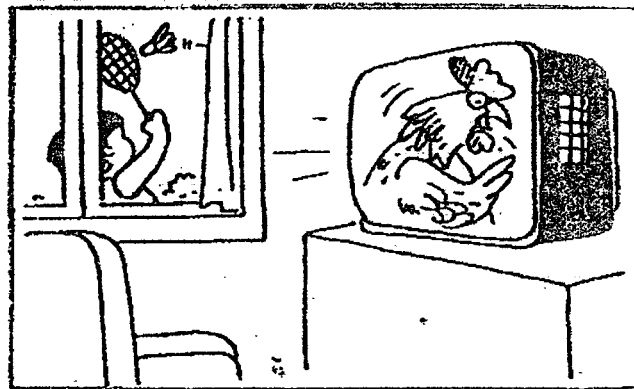
ปัจจุบันสินค้าอุปโภค บริโภคทุกชนิดมีราคาสูงขึ้น ดังนั้น คุณพ่อคุณแม่จึงควรซื้อของกิน ของใช้แต่พอดี ไม่เหลือทิ้ง หหมดแล้วซื้อใหม่ได้ เนื่องจากของทุกชนิดมีอายุการใช้งาน ถ้าซื้อมามากเกินไปของอาจหมดอายุ รับประทานหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ต้องทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ เป็นการสิ้นเปลือง ไม่ประหยัด

กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูก ในการซื้อของกินของใช้แต่พอดีไม่เหลือทิ้ง
2. บอกเหตุผลกับลูกถึงการซื้อของกินของใช้ให้พอดี ถ้าหมดแล้วซื้อใหม่ได้ ถ้าซื้อมามากเกินไปของหมดอายุเหลือทิ้งเปล่าประโยชน์
3. พาลูกไปซื้อของกินของใช้ในห้างสรรพสินค้า แล้วสอนให้ลูกเลือกซื้อสินค้าโดยดูวัน / เดือน / ปี ที่ผลิต และหมดอายุ เครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า ส่วนประกอบของสินค้าที่อยู่บนกล่องหรือซองของสินค้าแต่ละชนิด

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้พลังงานอย่างประหยัด
ตอน ดูทีวีและใช้ไฟอย่างประหยัด

สาระสำคัญ

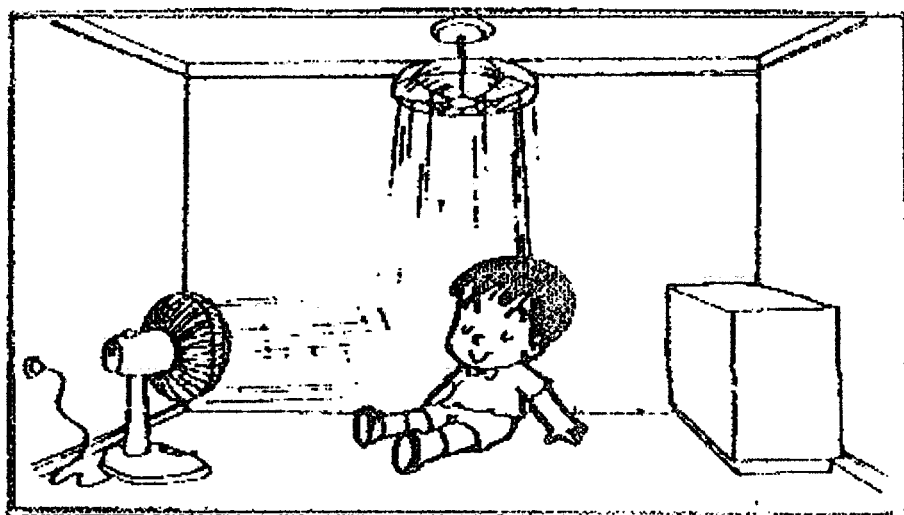
การประหยัดพลังงาน คือ การใช้พลังงานแต่น้อย ใช้ให้คุ้มค่าและใช้เท่าที่จำเป็น เช่น การประหยัดไฟ คุณธรรมข้อนี้ ควรปลูกฝังให้กับเด็ก ด้วยการสนับสนุนของพ่อแม่ผู้ปกครองจนคิดเป็นนิสัยประจำตัวเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวอย่างแท้จริง นอกจากนั้น การดูทีวีมากเกินไปไม่ดีกับเด็ก ผลการวิจัยพบว่า การดูทีวีของเด็กเป็นประจำมีส่วนที่ทำให้เด็กมีสมาธิสั้นได้ ดังนั้น ควรให้เด็กดูเฉพาะรายการที่เด็กชอบ ไม่ควรเปิดทีวีทิ้งไว้เพราะเด็กจะดูต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ซึ่งไม่ดีต่อสุขภาพของเด็ก และเปลืองไฟโดยไม่เกิดประโยชน์

กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่ควรเป็นตัวแบบที่ดีให้กับเด็ก ดูทีวีเสร็จแล้วให้ปิด ไม่เปิดทิ้งไว้
2. พูดคุยกับลูกเรื่องรายการที่ลูกจะดู เมื่อดูรายการนั้นๆ จบแล้วให้ปิดทีวี ไม่เปิดทิ้งไว้
3. สอนลูกปิดไฟทุกครั้งที่ไม่ใช้ หรือเมื่อมีคนลืมเปิดทิ้งไว้ เมื่อลูกทำคืออย่าลืมให้คำชมเชยลูกนะคะ

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้พลังงานอย่างประหยัด
ตอน การใช้พัดลมและแอร์อย่างถูกวิธี

สาระสำคัญ

การปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับเด็กปฐมวัย ในด้านการประหยัดพลังงานควรฝึกให้เด็กมีความเคยชินจนกลายเป็นนิสัยคิดตัว ซึ่งต้องเริ่มจากการรู้จักใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ อย่างถูกวิธี ในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัดลมและแอร์ควรเปิดเมื่อต้องการใช้เท่านั้น ไม่ควรเปิดทิ้งไว้ทั้งที่ไม่มีคนอยู่ในห้อง การเปิดพัดลมไม่ควรเปิดแรงเกินไป การเปิดแอร์ก็เช่นกัน ไม่ควรปรับอุณหภูมิให้ต่ำเกินไป ควรอยู่ที่ระดับ 25 องศา ซึ่งเป็นระดับที่ช่วยประหยัดไฟได้

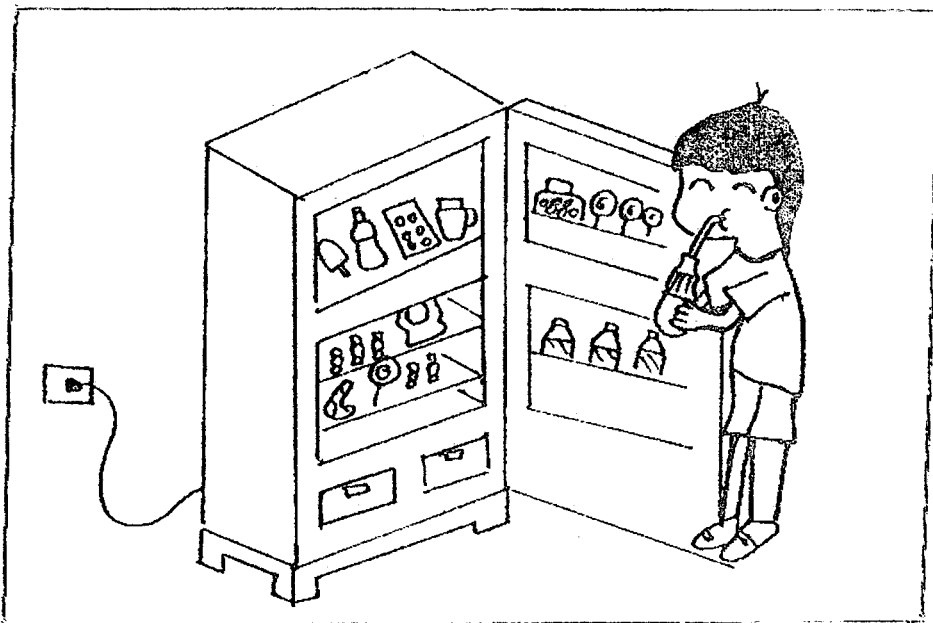
กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่ต้องเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่ลูก ไม่เปิดพัดลม แอร์ทิ้งไว้ถ้าไม่ใช่
2. สอนวิธีเปิดปิดพัดลม แอร์ให้ถูกลูก ไม่เปิดพัดลมแรงเกินไป แอร์เย็นเกินไป

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้พลังงานอย่างประหยัด

ตอน การใช้ตู้เย็นที่ถูกต้อง

สาระสำคัญ

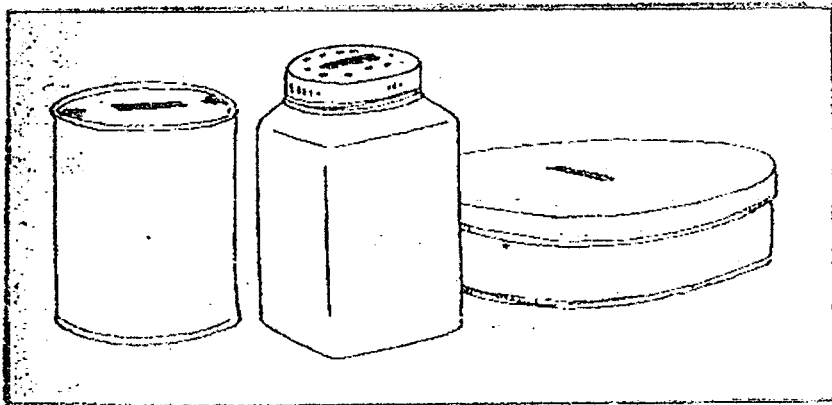
การใช้ตู้เย็นอย่างถูกวิธี คือ การเปิดตู้เย็นแต่ละครั้งให้คิดก่อนว่าจะหยิบอะไร ไม่ควรเปิดตู้เย็นค้างไว้แล้วค่อยดูว่าต้องการสิ่งของอะไรในตู้เย็น เมื่อหยิบสิ่งของในตู้เย็นได้แล้ว ปิดให้สนิท เด็กบางคนชอบเปิดตู้เย็นเล่น เพราะมีอากาศพุ่งออกมาช่วยให้หายร้อนได้ การเปิดตู้เย็นค้างไว้เป็นการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า โดยเปล่าประโยชน์ การใช้ไฟฟ้าอย่างเหมาะสมเท่าที่จำเป็น นอกจากจะช่วยครอบครัวประหยัดเงิน ยังช่วยประเทศชาติประหยัดพลังงานไฟฟ้าอีกด้วย

กิจกรรมเพื่อลูก

1. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก ในการหยิบของในตู้เย็น
2. อธิบายการใช้ตู้เย็นอย่างถูกวิธีให้กับลูก ไม่ควรเปิดตู้เย็นค้างไว้

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ตอน การทำกระปุกออมสินจากเศษวัสดุ

สาระสำคัญ

การที่เด็กจะพึ่งตนเองได้นั้นจะต้องรู้จักประหยัด หรือคุณพ่อคุณแม่ต้องเริ่มฝึกตั้งแต่เขารววัย เพื่อให้เด็กปฏิบัติจนเป็นนิสัยประจำตัว เด็กเป็นผู้ที่จะเติบโตเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต ดังนั้น จึงควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรม เรื่องการประหยัดตั้งแต่เด็ก ในบ้านมีเศษวัสดุหรือวัสดุเหลือใช้หลายอย่างที่สามารนำมาดัดแปลงใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำขวดน้ำพลาสติกมาทำเป็นกระถางต้นไม้ เป็นต้น การให้เด็กช่วยคิดวิธีการนำสิ่งของเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ได้อีก นอกจากจะช่วยเรื่องการประหยัดแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และความอยากรู้ในตนเองให้กับเด็กได้ด้วย

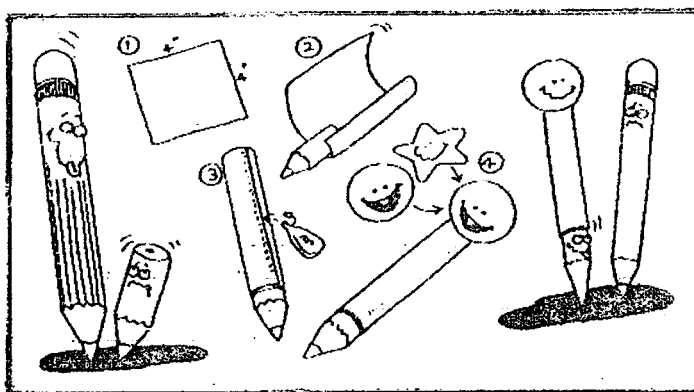
กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่ช่วยลูกทำกระปุกออมสินจากเศษวัสดุหรือวัสดุเหลือใช้ เช่น ขวดน้ำพลาสติก กระจกป้องกันแปรง ฯลฯ เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักทำสิ่งของที่มีอยู่หรือสิ่งของเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ได้อีก โดยไม่ต้องเสียเงินซื้อกระปุกออมสิน
2. ฝึกให้ลูกรู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

คอน ต่อชีวิตให้ดินสอ

สาระสำคัญ

การใช้ทรัพยากรด้วยวิธีการที่ชาญฉลาดเหมาะสม ลดการสูญเสียให้น้อยที่สุดเป็นอีกวิธีหนึ่งของการประหยัด ทรัพยากรบางชนิด เช่น ดินสอ สีเทียน กระดาษ ฯลฯ ควรใช้ให้คุ้มค่า ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ไม่ทิ้งขว้างโดยเปล่าประโยชน์ยิ่งเศรษฐกิจช่วงนี้ทุกคนต้องประหยัด ของแพงขึ้นเราต้องใช้จ่ายให้น้อยลง ด้วยการใช้อย่างประหยัด สิ่งของต่างๆ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เช่น ใช้สิ่งของจนหมดหรือหมดสภาพ เพื่อปลูกฝังให้เด็กรู้จักประหยัด คิดหาวิธีที่จะซ่อมแซมต่อเติมสิ่งของที่มีอยู่ต่างๆ หรือการใช้กระดาษให้คุ้มค่า คือ ใช้ทั้ง 2 ด้าน เป็นต้น

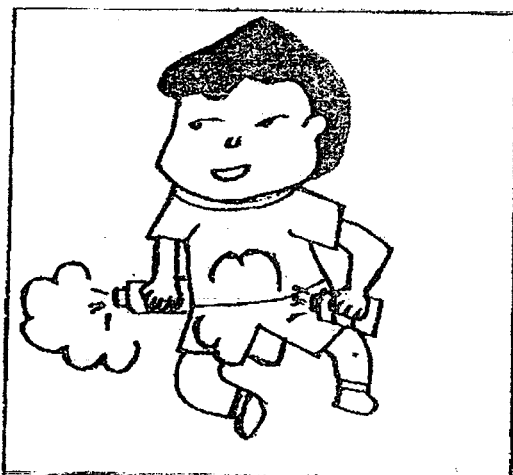
กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่เก็บดินสอหรือดินสอสี ชนิดที่เหลือนั่นจนคิดมือจับไม่ถนัดรวบรวมไว้ แล้วช่วยเด็กตัดกระดาษขนาด 4"×4" ให้เด็กนำกระดาษไปมีวนต่อปลายดินสอติดกาวให้เรียบร้อย ถ้าไม่มีกาวใช้หนังยางวงรัดไว้ จากนั้นหาภาพการ์ตูนหรือประติมากรรมรูปการ์ตูน ติดปะตกแต่งให้สวยงาม ให้เด็กตั้งชื่อและใช้ดูภาพการ์ตูนเป็นตัวละครสร้างเรื่องราวขึ้นมาเล่าให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง

2. คุณพ่อคุณแม่ชักชวนลูกเก็บดินสอ สีเทียน และสมุดที่เหลือนอกจากการเขียนรวบรวมไว้ แล้วช่วยกันจัดหมวดหมู่สิ่งของหรือเก็บใส่กล่องภาชนะที่เหมาะสมให้เรียบร้อยเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ตอน การใช้สิ่งของเครื่องใช้แต่พอดี

สาระสำคัญ

การปลูกฝังสร้างเสริมพฤติกรรมการประหยัดให้กับเด็กปฐมวัย คุณพ่อคุณแม่ต้องเริ่มจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากเป็นสิ่งที่เด็กต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทุกวัน คุณพ่อคุณแม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และที่สำคัญเด็กเห็นผลของการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เช่น การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น แปรง ยาสีฟัน แปรง โลชั่นทาตัว ฯลฯ คุณพ่อคุณแม่ควรอธิบายให้เด็กเข้าใจว่า ควรใช้แต่พอดีไม่มาก ไม่น้อยจนเกินไปจะได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เด็กบางคนไม่เข้าใจว่า ถ้าใช้มากจะได้ประโยชน์มากขึ้น เช่น การแปรงฟันต้องใช้ยาสีฟันมากจึงจะช่วยให้ฟันสะอาดมากขึ้น เป็นต้น คุณพ่อคุณแม่ต้องช่วยอธิบาย และเป็นตัวแบบที่ดีให้กับเด็ก และควรพูดคุยชมเชยเมื่อเด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่ทำให้ลูกดูเป็นตัวอย่าง การใช้ยาสีฟัน การทาแป้ง ทาโลชั่น ไม่ให้หก และไม่มากเกินไป
2. สอนลูกทาแป้ง หรือ โลชั่น โดยการทาแป้งหรือ โลชั่นบนมือ แล้วค่อยทาตัวให้ทั่ว ไม่ใช่ทบนตัวแล้วดู

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับประหยัดน้ำ

ตอน ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้

สาระสำคัญ

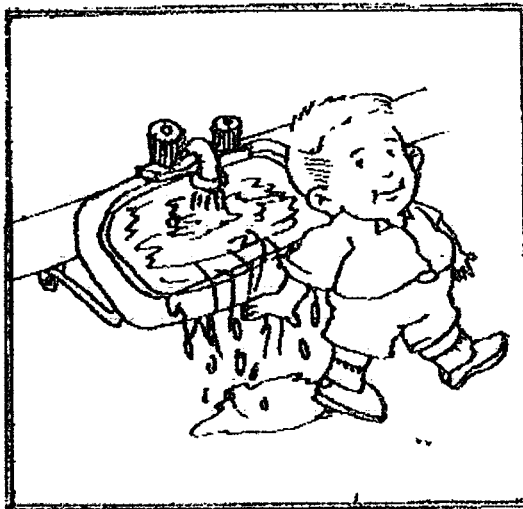
การใช้น้ำเท่าที่จำเป็น เป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัวและประเทศชาติได้ คุณพ่อคุณแม่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกในเรื่องการใช้น้ำ เช่น การ ไม่เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ขณะล้างมือ ล้างแก้วน้ำ ล้างจาน แปรงฟัน และ ไม่เปิดฝักบัวทิ้งไว้ขณะอาบน้ำ ฯลฯ โดยธรรมชาติของเด็กวัยนี้ชอบเล่นน้ำเล็กๆ จะพอใจที่ได้เล่นน้ำ และมักเปิดน้ำเล่นเพื่อความสนุกสนาน เช่น เปิดน้ำฝักบัวฉีดเล่นในห้องน้ำ เปิดก๊อกน้ำใช้มือรองเพื่อคุณน้ำไหล ฯลฯ คุณพ่อคุณแม่ช่วยอธิบายให้ลูกเข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้น และสอนให้ลูกใช้น้ำอย่างถูกวิธี ปิดน้ำให้สนิทเมื่อไม่จำเป็นต้องใช้น้ำ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว ทั้งยังช่วยประหยัดเงินค่าน้ำได้อีกด้วย

กิจกรรมเพื่อลูก

คุณพ่อคุณแม่ฝึกให้ลูกและดูแลให้ลูกอาบน้ำ ล้างหน้าหรือแปรงฟันและปิดน้ำทุกครั้งหลังจากใช้น้ำเสร็จแล้ว โดยสาธิตการใช้น้ำอย่างประหยัดให้กับลูก ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะอาบน้ำ ล้างหน้าหรือแปรงฟัน ฯลฯ

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการประหยัดน้ำ ตอน ไม่เปิดน้ำแรงเกินไป

สาระสำคัญ

นอกจากการใช้น้ำเท่าที่จำเป็นแล้ว การเปิดก๊อกน้ำแต่ไม่พอดีไม่ให้แรงเกินไปก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งของการประหยัดน้ำได้ การเปิดน้ำแรงจะทำให้มิเตอร์น้ำขึ้นเร็ว เสียค่าน้ำประปามากขึ้น ให้เปิดปิดน้ำอย่างถูกวิธี โดยการเปิดน้ำให้แรงพอดีใช้สะดวก เพราะถ้าเปิดแรงเกินไปจะทำให้น้ำกระเด็นเปียกเสื้อผ้าล้างมือและภาชนะ ไม่สะดวก เด็ก ๆ ชอบเปิดน้ำแรงให้น้ำไหลออกมามาก ๆ และใช้มือหรือภาชนะรองเล่น หรือน้ำสาครกระเด็นมากยิ่งชอบใจ คุณพ่อคุณแม่ควรอธิบายและเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก การเปิดน้ำให้หยดเบา ๆ ลงภาชนะเพื่อเก็บไว้ใช้เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยประหยัดค่าน้ำได้ คุณพ่อคุณแม่อาจสอนให้เด็กลองเปิดน้ำก๊อกแต่ให้หยดเบา ๆ เด็กจะชอบมาก นอกจากจะช่วยปลูกฝังพฤติกรรมการประหยัดแล้ว เด็กยังได้ฝึกกล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือและตาได้ด้วย

กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดี และสอนลูกในเรื่องการใช้น้ำอย่างถูกวิธีไม่ควรเปิดแรงเกินไป
2. สนทนากับลูก สาธิตให้ลูกดูวิธีการเปิดน้ำเบา ๆ และให้ลูกปฏิบัติเมื่อลูกปฏิบัติได้คุณพ่อคุณแม่ควรให้คำชมเชยลูกด้วยนะคะ

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการประหยัดน้ำ ตอน การรินน้ำดื่มแต่พอดี

สาระสำคัญ

ในปัจจุบันบางครอบครัวต้องซื้อน้ำดื่ม ซึ่งเมื่อเทียบกับอาหารชนิดอื่นแล้ว น้ำดื่มราคาค่อนข้างแพงและเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ การรินน้ำดื่มแต่พอดีไม่เหลือทิ้งเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้ คุณพ่อคุณแม่ควรสอนให้เด็กรินน้ำดื่มแต่พอดี ไม่เหลือทิ้ง ถ้าดื่มไม่หมดให้เก็บไว้ดื่มครั้งต่อไป เด็กวัยนี้มักชอบเล่นน้ำและรินน้ำใส่แก้วเพื่อเทน้ำเล่น เวลารินน้ำดื่มจะรินให้เต็มแก้ว เมื่อดื่มไม่หมดจะทิ้งไว้อย่างนั้นเมื่อหิวน้ำจะรินใหม่ เด็กควรได้รับการฝึก เรื่องการรินน้ำดื่มแต่พอดี เพราะเป็นพื้นฐานของการประหยัด และฝึกให้เป็นนิสัยประจำตัวเด็ก แต่ทั้งนี้คุณพ่อคุณแม่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย เด็กวัยนี้จะมีพฤติกรรมการเล่นแบบคนโกสัซิคคะ

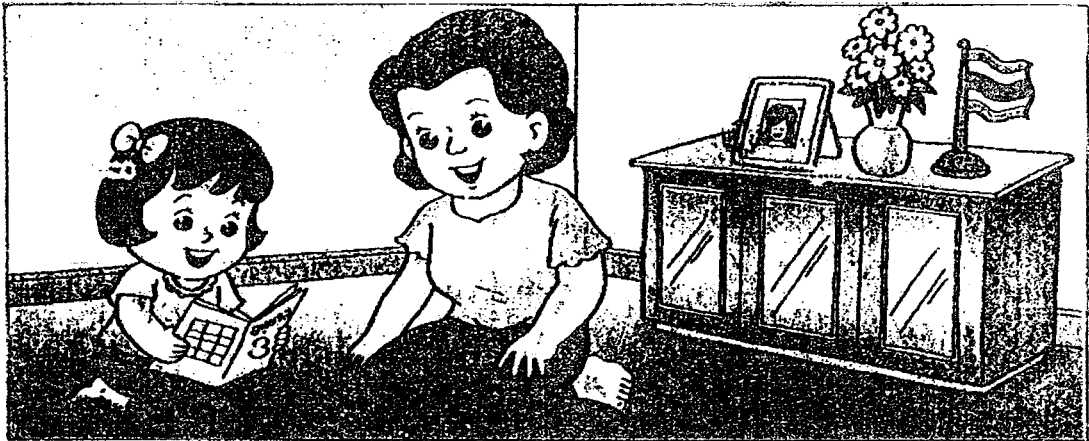
กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่เป็นต้นแบบในการรินน้ำดื่มให้กับลูก และสอนให้ลูกรินน้ำดื่มแต่พอดี ไม่เหลือทิ้ง
2. เตรียมแก้วน้ำ ขวดน้ำ ขนาดพอเหมาะกับเด็กไว้ให้เด็กรินน้ำดื่มเอง

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ตอน อ่านหนังสือ

สาระสำคัญ

การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การอ่านหนังสือ เป็นสิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ควรปลูกฝังและสร้างเสริมให้กับเด็กปฐมวัย หนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้ควรเป็นนิทาน นอกจากจะทำให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังได้ความรู้ และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก ทั้งยังปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็ก ได้อีกด้วย เมื่อฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยติดตัว เด็กจะเป็นผู้ที่มีนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้และเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญของการแสวงหาความรู้เมื่อโตขึ้น

กิจกรรมเพื่อลูก

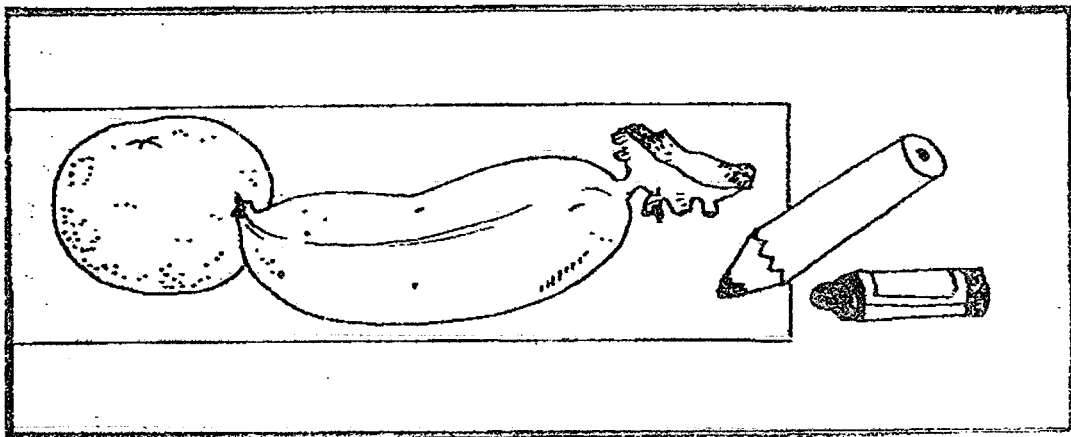
1. คุณพ่อคุณแม่อ่านหนังสือร่วมกับลูก โดยการอ่านนิทานให้ลูกฟัง หรือผลัดกันอ่านหนังสือกับลูก คุณพ่อคุณแม่สนทนากับลูกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านให้ลูกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หรือให้วาดภาพเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
2. ซื้อหนังสือให้ลูกโดยพาลูกไปร้านหนังสือ ให้ลูกเลือกหนังสือเอง โดยคุณพ่อคุณแม่ให้คำแนะนำในการเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของลูก

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ตอน ทำงานศิลปะ

ภาพสำหรับระบายสี

สาระสำคัญ

การให้เด็กทำงานศิลปะเป็นการฝึกให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกทางหนึ่ง งานศิลปะที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การวาดภาพ ระบายสี ตัด ปะกระดาช การปั้นดินน้ำมัน ฯลฯ นอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังเป็นการฝึกให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเป็นการฝึกการใช้นิ้วมือของเด็กให้แข็งแรงอีกด้วย อันจะนำไปสู่ทักษะการอ่านและเขียนหนังสือของเด็กต่อไป

กิจกรรมเพื่อลูก

1. คุณพ่อคุณแม่ส่งเสริมให้ลูกทำงานศิลปะ ด้วยการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น กระดาษวาดภาพ ดินสอ สีเทียน หรือ ดินสอสี ให้ลูกฝึกวาดภาพ และระบายสีตามความคิด หรือจินตนาการของลูก
2. คุณพ่อคุณแม่ทำกิจกรรมศิลปะร่วมกับลูก คุณพ่อคุณแม่ชื่นชมผลงาน กล่าวชมเชยลูกของท่านเมื่อทำกิจกรรมเสร็จ จากนั้นให้ลูกเล่าเกี่ยวกับผลงานที่ทำให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง

สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

ฉบับการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ตอน ช่วยทำงานบ้าน

สาระสำคัญ

ในขณะที่คุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้าน หรือในวันหยุดสุดสัปดาห์ ควรฝึกให้ลูกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการมอบหมายงานบ้านที่เหมาะสมกับวัยของลูกให้ทำ เช่น กรอกน้ำต้นไม้ใส่ขวด ทิ้งขยะ ช่วยล้างรดรดน้ำต้นไม้ ฯลฯ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้กับในเรื่องของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยไม่ปล่อยเวลาให้ผ่านไป โดยเปล่าประโยชน์และเป็นการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ

กิจกรรมเพื่อลูก

คุณพ่อคุณแม่ให้ลูกช่วยทำงานบ้าน เช่น รดน้ำต้นไม้ กรอกน้ำต้นไม้ใส่ขวด ทิ้งขยะ ช่วยล้างรด ฯลฯ เปิดโอกาสให้ลูกแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ชมเชยในสิ่งที่ลูกช่วยทำงานจนเสร็จ เด็กจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ และรู้คุณค่าของเวลาที่ผ่านไป

ภาคผนวก ก
คู่มือแบบสังเกตพฤติกรรม

**คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย
ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เจียว**

คำชี้แจง

1. ลักษณะทั่วไปของแบบสังเกต แบบสังเกตชุดนี้ใช้ประเมินพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เจียว กรุงเทพมหานคร แบบสังเกตชุดนี้ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมที่สังเกต 15 รายการ

2. วิธีการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเด็กที่ต้องการสังเกตไว้ครั้งละ 5-6 คน โดยเขียนชื่อ-สกุลของเด็กที่ต้องการสังเกต จากนั้นทำการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กกลุ่มดังกล่าว 3 ช่วง คือ ช่วงรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า ระหว่างเวลา 9.30-10.00 น. ช่วงกิจกรรมศิลปะและกิจกรรมเสรี ระหว่างเวลา 10.00-11.30 น. และช่วงพักรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30-12.00 น.

2.1 ระยะเวลาที่สังเกต การสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็ก เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบสังเกตชุดเดียวกัน

2.2 เณจ์การให้คะแนน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน สังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กบันทึกลงในแบบสังเกต โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เด็กแสดงพฤติกรรมการประหยัค เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมเด็กจะได้คะแนน 1 คะแนน

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จะต้องสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็ก และมีความเห็นตรงกันที่เด็กแสดงพฤติกรรม

แบบสังเกตพฤติกรรมการประหยัคของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างของพฤติกรรมทุกครั้งที่เด็กแสดงพฤติกรรม

ชื่อเด็กที่สังเกต	ชื่อ - สกุล				
รายการพฤติกรรมที่สังเกต					
1. ปิดก๊อกน้ำสนิทหลังจากใช้แล้ว					
2. ไม่เปิดน้ำขณะแปรงฟัน ล้างแก้ว น้ำ ดูสบู่ ขณะล้างมือ					
3. ปิดไฟฟ้าหลังออกจากห้อง					
4. ปิดพัดลมหลังจากเลิกใช้แล้ว					
5. ไม่เปิดพัดลมแรงเกินไป					
6. เปิดก๊อกน้ำพอดี ไม่แรงเกินไป					
7. ใช้กระดาษ วัสดุ อุปกรณ์ การทำ ศิลปะแต่พอดี ไม่มากเกินไป					
8. เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ					
9. ช่วยครูจัดเก็บวัสดุ อุปกรณ์ให้ เรียบร้อยเมื่อมีเวลาว่าง					
10. รับประทานข้าวและขนมหมค ไม่เหลือ					
11. ดื่มนมหมคแก้ว					
12. รินน้ำดื่มแต่พอดี ไม่เหลือทิ้ง					
13. เทแป้งผัดหน้าแต่พอดี					
14. การรู้จักเก็บออมด้วยการหยอดกระปุก					
15. เด็กเข้าอ่านหนังสือที่มุมหนังสือ เมื่อมีเวลาว่าง					

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีสารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน

บันทึกของผู้ปกครอง เด็กชาย/เด็กหญิง

คำชี้แจง ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความคิดเห็น

ระดับ 3 มาก

ระดับ 2 ปานกลาง

ระดับ 1 น้อย

รายการประเมิน สารสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน	ลำดับที่								
	ลำดับที่			ลำดับที่			ลำดับที่		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
เนื้อหาสาระและกิจกรรม									
1. ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์									
2. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย									
3. ช่วยพัฒนาพฤติกรรมการประหยัด ให้กับเด็กปฐมวัย									
4. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับกิจกรรม									
5. กิจกรรมเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย									
6. กิจกรรมน่าสนใจสำหรับเด็ก									
7. กิจกรรมง่ายต่อการปฏิบัติร่วมกับเด็ก									
8. รูปแบบของสารสัมพันธ์เหมาะสมและ น่าสนใจ									
การใช้ภาษาและภาพประกอบ									
9. ใช้ภาษาได้เหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจง่าย									
10. ภาพประกอบเหมาะสมและน่าสนใจ									

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอได้โปรดส่งคืนมากับเด็กนักเรียนด้วยค่ะ

ขอขอบคุณ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางปัทมา หินชูย
วัน เดือน ปีเกิด	9 กันยายน 2507
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ 2547
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลวัดไผ่เขียว ต. สีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน